ברוך שאמר
משיחותיו של הרה"ג הרב ברוך רוזנבלום שליט"א

פרשת וארא – מכת הברד חלק א' – שנת תשע"ב.

פרשת וארא – יד השם – שנת תשפ"ב.

השיעורים נכתבו

לעילוי נשמת

ר' משה ב"ר שמואל רפאל ריי"ך
אורן חמו בן זהרי
וועלוועל וואלף זאב בן לאה
שמעון ניסים בן טויה
בנימין כהן בן יעקב
רחל בת נחמה
משה בן בנימין
יעקב בן סלמן
טובה בת אהרן
אהרן יוסף בן משה דוד הכהן
אלי סולטן בן אסתר
רותי בת חסיבה
יצחק בן שלמה ואסתר
ישראל בן שמחה
שאול בן מרדכי אריה
יפה שניידל בת יצחק
אסתר בת קמרה
עמנואל בן שפרה
ניר בן פלורנס
ת.נ.צ.ב.ה

להצלחת

ר' משה בן שוקת חיה וב"ב
יוסף בן טובה וסיון אסנת בת שרה וב"ב
! ימלא ה' כל משאלות לבם לטובה

לשותפות בזכות להפצת העלון השבועי:

0504-170-270

ניתן להאזין לשיעורי הרב בטלפון
0733-454-222

לרפואת

ידידיה בן ליטל

ברוריה בת מלכה
ציפורה פייגא בת הדסה
רונית בת מזל
סיגלית בת ציפורה
איתי חיים בן אהובה
אורי בת ורד
נועם בן מיכל
ירחמיאל דניאל בן טובה באשה
סמי בן סימי
שירה בת שרה וב"ב
ניתאי בן שרון
רחל בת אסתר
לאה שרה בת חנה
[illegible] בן רחל

<u>פרשת וארא – מכת הבָּרָד חלק א' - שנת תשע"ב.</u>

לקבלת הגליון מידי שבוע לתיבת המייל שלחו מייל לכתובת 0506@013.net

ברוך שאמר
משיחותיו של הרה"ג הרב ברוך רוזנבלום שליט"א

פרשת השבוע שנקרא בע"ה בשבת זו, פרשת וארא. עוסקת הפרשה ברובה, בענין המכות שהכה הקב"ה את המצרים במצרים. מונה הפרשה שבע מכות, ובע"ה בשבת הבאה, פרשת בֹּא, נקרא על עוד שלוש מכות. **ורבינו בחיי** בתחילת פרשת בֹּא, עומד על כך שהגימטריא של בֹּא היא שלוש – לומר לך, שבסכ"ה יהיו עשר מכות שיכה הקב"ה את המצרים במצרים.

ישנם כמה סדרים בענין מכות מצרים; ישנו סדר שנקרא 'חמש וחמש', ישנו סדר שנקרא שלוש – שלוש –שלוש, וישנו סדר שנקרא 'שבע ושלוש'. היום הייתי רוצה לעמוד, דוקא על הסדר שנקרא 'שבע ושלוש' .

בא ה**מהר"ל**[1] ואומר, שהחלוקה של 'שבע ושלוש', זו החלוקה של המכות ששבע מהן מופיעות בפרשת השבוע, ושלוש מהן מופיעות בפרשת שבוע הבא, פרשת בֹּא – ולמה החלוקה הזאת?

כותב ה**מהר"ל** – כי הקב"ה מייסר את החוטאים, ע"י שבע מכות בכל מקום, וז"ש {ויקרא כו, יח} **וְיָסַפְתִּי לְיַסְּרָה אֶתְכֶם שֶׁבַע עַל חַטֹּאתֵיכֶם** וכן בהרבה מקומות, ולפיכך היו שבע מכות הראשונים בענין אחד שוות, ושלש אחרונות יותר חמורות.

ידוע, שהתורה מזכירה חמישים פעם את ענין יציאת מצרים[2], ונצטווינו לזכור את יציאת מצרים בכל יום; בני עדות אשכנז, אומרים שש זכירות לאחר התפילה. ובני עדות ספרד, אומרים עשר זכירות לאחר התפילה. ולכל הדעות, הזכירה הראשונה שאנחנו מזכירים, היא "**לְמַעַן תִּזְכֹּר אֶת יוֹם צֵאתְךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם כֹּל יְמֵי חַיֶּיךָ**".

בנוסף, אנחנו מקיימים פעמיים ביום את מצות זכירת יציאת מצרים – הן בקריאת שמע של שחרית, והן ובקריאת שמע של ערבית.

בנוסף, אנחנו מאזכרים את יציאת מצרים גם בהנחת התפילין, ששתי הפרשיות הראשונות – 'קדש לי', 'והיה כי יביאך' עוסקות בעניני יציאת מצרים. גם בשבת, אנחנו מאזכרים את ענין יציאת מצרים. כך גם בחג הפסח, אוכלים מצות זכר ליציאת מצרים. כך גם בסוכות, יושבים בסוכה שבעה ימים זכר ליציאת מצרים ועוד.

אם רואים שהקב"ה מצוה לזכור את יציאת מצרים בכל פעם ובכל אופן, זאת אומרת שביציאת מצרים טמון היסוד העיקרי של האמונה.

---

[1] גבורות ה', פרק ל"ג.

[2] כך כותב הזוהר הקדוש {יתרו פ"ה, ב} – **חַמְשִׁין זִמְנִין אִדְכַּר יְצִיאַת מִצְרַיִם בְּאוֹרַיְיתָא**.

בא ה**משך חכמה** בפרשת השבוע, ומביא פסוק שמופיע בפרשת ואתחנן – {ד, לד} **אוֹ הֲנִסָּה אֱלֹהִים לָבוֹא לָקַחַת לוֹ גּוֹי מִקֶּרֶב גּוֹי בְּמַסֹּת בְּאֹתֹת וּבְמוֹפְתִים וּבְמִלְחָמָה וּבְיָד חֲזָקָה וּבִזְרוֹעַ נְטוּיָה וּבְמוֹרָאִים גְּדֹלִים כְּכֹל אֲשֶׁר עָשָׂה לָכֶם ה' אֱלֹהֵיכֶם בְּמִצְרַיִם לְעֵינֶיךָ**.

<u>נשאלת השאלה</u> – הפסוק פותח ברבים – אֲשֶׁר עָשָׂה **לָכֶם**, ומסיים ביחיד – **לְעֵינֶיךָ**, ולמה?

<u>כותב ה**משך חכמה**</u> – כי הנפלאות עשה לכולם, ולהביט וליקח מזה מוסר צדק ואמונה טהורה, זה רק ליחידים מהכלל.

פירוש הדבר, המכות במצרים ניתנו לעיני כולם, אבל רק מעטים הפיקו את הלקחים שראו ביציאת מצרים.

אומר הנביא: {ירמיהו לב, יז} **אֲהָהּ אֲדֹנָי אלהים הִנֵּה אַתָּה עָשִׂיתָ אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ בְּכֹחֲךָ הַגָּדוֹל וּבִזְרֹעֲךָ הַנְּטוּיָה לֹא יִפָּלֵא מִמְּךָ כָּל דָּבָר**... {כ} **אֲשֶׁר שַׂמְתָּ אֹתוֹת וּמוֹפְתִים בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם עַד הַיּוֹם הַזֶּה וּבְיִשְׂרָאֵל וּבָאָדָם וַתַּעֲשֶׂה לְךָ שֵׁם כַּיּוֹם הַזֶּה.**

<u>אומר ה**בעל שם טוב**</u> {פרשת שמות} – כי ענין גלות מצרים הוא בכל יום כמו"ש "**וּמוֹפְתִים בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם עַד הַיּוֹם הַזֶּה**", והוא בהסתלקות הדעת, ר"ל לידע להכריע שיש בורא עולם המחדש בטובו בכל רגע מעשה בראשית ומשגיח על כל פרט ופרט ועל כל תנועה שם הוא אתו עמו, עד שבא משה בבחינת הדעת וע"י הניסים והנפלאות שעשה נתפרסם בעולם שיש בורא אחד המחדש תמיד ומשפיע חיותו על כל בריה בכל רגע.

פירוש הדבר, אומר ה**בעל שם טוב**, מכות מצרים לא נגמרו עד עצם היום הזה. היו אותות ומופתים במצרים, והם נמשכים עד היום הזה – "**בְּיִשְׂרָאֵל וּבָאָדָם**"; זה ממשיך בעם ישראל כעם, וזה ממשיך בכל אדם ואדם כאדם.

הווי אומר, שבמכות מצרים טמונים כל יסודות האמונה. לכן אומר לנו הנביא, שהאותות היו בארץ מצרים, ובנוסף "**עַד הַיּוֹם הַזֶּה וּבְיִשְׂרָאֵל וּבָאָדָם**" – לומר לך, שכל אדם ואדם יכל למצוא מענה לכל שאלה שתיווצר לו במהלך חייו.

<u>הייתי רוצה לעמוד היום על נקודה אחת שלא תסתיים היום, אלא תמשיך גם לשיעור הבא. אבל קודם לכן נצטרף להקדים הקדמה</u>:

הענין ברור, שבשביל להוציא אותנו ממצרים הקב"ה לא היה צריך לתת עשר מכות. מספיק היה לו להביא מכה אחת, ועם ישראל היו מחוץ למצרים.

לקבלת הגליון מידי שבוע לתיבת המייל שלחו מייל לכתובת gg2006@013.net

שואל המדרש {שמות רבה, פרשה טו, אות י} – **וְכִי לֹא הָיָה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא יָכוֹל לְהַצִּיל יִשְׂרָאֵל מִיַּד מִצְרַיִם בַּמָּכָּה רִאשׁוֹנָה** ?

בפרשת שבוע שעבר, אומר משה רבינו לקב"ה: {ד, י} **לֹא אִישׁ דְּבָרִים אָנֹכִי גַּם מִתְּמוֹל גַּם מִשִּׁלְשֹׁם גַּם מֵאָז דַּבֶּרְךָ אֶל עַבְדֶּךָ כִּי כְבֵד פֶּה וּכְבֵד לָשׁוֹן אָנֹכִי**, והקב"ה משיב לו: {שם יא} **מִי שָׂם פֶּה לָאָדָם אוֹ מִי יָשׂוּם אִלֵּם אוֹ חֵרֵשׁ אוֹ פִקֵּחַ אוֹ עִוֵּר הֲלֹא אָנֹכִי ה'**.

אומר רש"י – **מי שם פה וגו'**. מי למדך לדבר כשהיית נדון לפני פרעה על המצרי: **או מי ישום אלם**. מי עשה פרעה אלם שלא נתאמץ במצות הריגתך, ואת משרתיו חרשים, שלא שמעו בצוותו עליך, ולאספקלטורין ההורגים מי עשאם עורים, שלא ראו כשברחת מן הבימה ונמלטת: **הלא אנכי**. ששמי ה' עשיתי כל זאת.

אם אין בעיה לקב"ה להוציא את משה ללא פגע, אז יש לו בעיה להוציא את עם ישראל ללא פגע?! ודאי שלא!

אומרים חז"ל {ילקוט שמעוני, האזינו, רמז תתקמ"ח} – **וידבר ה' אל משה בעצם היום הזה.** [בשלשה מקומות נאמר בעצם היום הזה] **נאמר בנח {בראשית ז, יג} בעצם היום הזה בא נח, לפי שהיו דורו אומרים מכך וכך אם אנו מרגישין בו אין אנו מניחין אותו, ולא עוד אלא אנו נוטלין כשילין וקרדומות ומבקעין התיבה. אמר המקום: הריני מכניסו לתיבה בחצי היום, וכל מי שיש בו למחות יבא וימחה. מה ראה לומר במצרים {שמות יב, מא} בעצם היום הזה, לפי שהיו מצרים אומרים מכך וכך אם אנו מרגישין בהן אין אנו מניחין אותן, ולא עוד אלא אנו נוטלים סייפות וחרבות ואנו הורגין אותן אותן, אמר הקב"ה: הריני מוציאן בחצי היום וכל מי שיש בו כח למחות יבא וימחה** ...

אם ככה, מה שרוצה הקב"ה הוא עושה, כמ"ש {דברים לב, לט} **רְאוּ עַתָּה כִּי אֲנִי אֲנִי הוּא וְאֵין אֱלֹהִים עִמָּדִי אֲנִי אָמִית וַאֲחַיֶּה מָחַצְתִּי וַאֲנִי אֶרְפָּא וְאֵין מִיָּדִי מַצִּיל**.

אם רואים שהקב"ה השאיר אותנו במצרים י"ב חודשים מאז שהגיע משה רבינו, שהרי הקב"ה נגלה למשה רבינו בט"ו בניסן שנה קודם לכן, ואומרת המשנה[3] – **מִשְׁפַּט הַמִּצְרִיִּים, שְׁנֵים עָשָׂר חֹדֶשׁ**. והגמרא מוסיפה ואומרת[4] - **בר"ה בטלה עבודה מאבותינו במצרים**.

נשאלת השאלה – אם ככה, מה עשינו במצרים שישה וחצי חודשים – מהרגע שפסקה העבודה, ועד שיצאנו ממצרים?

שישה וחצי חודשים, היו עבורנו סמינר באמונה! המכות לא היו עבור פרעה, אלא עבורנו! אנחנו אומרים את זה בתפילת ערבית – "**העושה לנו נסים ונקמה בפרעה**"; הניסים היו לנו. לפרעה, זה היה נקמה.

אומר ה**סבא מקלם** – השנה האחרונה לשהותנו במצרים, היתה בית-ספר של אמונה לעם ישראל.

עם ישראל למד אמונה במשך שנה שלמה! ישבו בבתי כנסיות ובבתי מדרשות, כדי ללמוד מה טמון בכל מכה ומכה; מה זה מכת דם ולמה פתח הקב"ה דוקא בה את עשרת המכות, למה היתה מכת צפרדע ומה מונח בה, למה במכה מסוימת משה יוצא לנילוס כדי להיות ליד פרעה כשהוא יוצא מן המים ובמכה אחרת הוא הולך אליו הביתה. למה הקב"ה אומר למשה לעשות כמה מכות, ומכות אחרות הוא אומר לאהרן לעשות – עם ישראל למדו כל מכה ומכה, כמו שלומדים סוגיה בש"ס!

לפני שנכנס לנק' שבה הייתי רוצה לעסוק היום, אקדים רק עוד הקדמה קצרצרה:

פתחנו ואמרנו, ש**מהר"ל** מחלק את המכות לכמה סדרות. הוא כותב, שיש המחלקים את המכות ל'חמש-חמש', יש המחלקים את המכות ל'שלוש –שבע' {שבע בפרשת השבוע שלנו, ושלוש בפרשת בא}, ויש המחלקים את המכות ל'שלוש-שלוש-שלוש' – זה מה שאומר בעל ההגדה: "**רַבִּי יְהוּדָה הָיָה נוֹתֵן בָּהֶם סִימָנִים: דְּצַ"ךְ. עַדַ"שׁ. בְּאַחַ"ב**".

נשאלת השאלה – בשביל מה צריך לחלק את המכות?! לכל מספר פלאפון יש עשר ספרות, אז מה הבעיה לזכור עשר מכות?! ואם אתה רוצה כבר לקצר, יותר טוב שתקצר בוידוי – "אשמנו, בגדנו, גזלנו", ככה יהיה לך פחות לדפוק ☺

אבל כל אחד מבין, שאם ר' יהודה קיצר אותם ונתן בהן סימנים, יש לכך סיבה. והשאלה שנשאלת היא, מהי הסיבה לכך?

על דרך הצחות, ראיתי פעם יהודי שאמר – "**דְּצַ"ךְ. עַדַ"שׁ. בְּאַחַ"ב**" נעשה בקיצור, כי ר' יהודה היה ראש המדברים בכל מקום; בכל מקום היו מכבדים אותו, כי היה מרבה לדבר בקצרה ☺

עוד שמעתי פעם מבדחן שבא לשמח חתן ב'שבע ברכות', שאמר לחתן: "אתה יודע למה ר' יהודה היה נותן בהם סימנים??? זה בא ללמד אותך ידידי, שמכות בלי סימנים זה לא מכות!" ☺

נאמר בפסוק {תהילים קה, לא} **אָמַר וַיָּבֹא עָרֹב כִּנִּים בְּכָל גְּבוּלָם**.

---

[3] מסכת עדויות פ"ב, מ"י.

[4] מסכת ראש השנה יא, א.

לקבלת הגליון מידי שבוע לתיבת המייל שלחו מייל לכתובת gg2006@013.net

נשאלת השאלה – הרי מכת כנים היתה לפני מכת הערב, אז למה נאמר הערֹב לפני הכִּנים?!

אומר ה**מגיד מדובנא** – משל למה הדבר דומה ? לאדם שעשה חתונה לְ-3000 איש. הבעיה היתה, שלא נמצא אולם מתאים שיוכל להכיל את כמות האנשים הזאת. מה עשה ? חילק את החתונה לג' ימים: ביום א' יגיעו תושבי העיר, ביום ב' יגיעו החברים לעבודה וביום ג' יגיעו קרובי המשפחה. לכל מוזמן נשלחה הזמנה בצבע שונה, וצוין בתחתית ההזמנה 'יש להודיע מראש באיזה יום הנך מתכוון להגיע. אין באפשרותך להגיע פעמיים'.

ביום א', נערכה החתונה לתושבי העיר. ברוך ה' האולם היה מלא . ביום ב', הגיעו אנשי העסקים ומילאו את האולם, וביום ג', הגיעו המשפחה. פתאום הבחין אחד המלצרים, שאחד האורחים כבר היה השבוע :

"תסלח לי, אתה היית כבר השבוע. אני מזהה אותך! ביקשת שניצל עם כבד קצוץ!" – תופס אותו המלצר מהגרון, ומתכוון לזרוק אותו מהאולם ... מגיע בעל השמחה ושואל את המלצר: "מה קרה, למה אתה רוצה לזרוק אותו???"

"הוא כבר היה כאן השבוע! הוא היה ביום שכל קרובי המשפחה היו"

שאל בעל השמחה את האורח: "למה באמת באת פעמיים?"

"א' כל אני תושב העיר, וחוץ מזה, אשתי בת דודה של הכלה!"

אמר בעל השמחה "אם כבר באת, אז תישאר כאן"

אומר ה**מגיד מדובנא** – זה מה שכתוב "**וַיֹּאמֶר וַיָּבֹא עָרֹב**" – הגיעה מכת ערֹב – "**כִּנִּים בְּכָל גְּבוּלָם**" – גם הכנים הגיעו; אמרו להם הערֹב: "בשביל מה באתם, כבר הייתם פה במכה השלישית?!" היות והם היו כבר, רצו לזרוק אותם. אמר הקב"ה: "**וַיָּבֹא עָרֹב כִּנִּים בְּכָל גְּבוּלָם**" – אם הם כבר באו, שיישארו כבר.

כותב ה**מהר"ל** – אחר שהשלים ערוב דבר שחין, שהם סדר אחד בפני עצמו ומתחיל עתה בסדר באח"ב סדר בפני עצמו, כאשר ידוע כי המכות יש להם סדר שתים בהתראה ושלישית בלא התראה. אף על גב שמכת בכורות הוא בהתראה מאחר שהיא באחרונה ובה נשלמו המכות יש לה משפט השלמה שמתחבר אל שלפניו. ולכך נתן ר' יהודה סימן באח"ב.

פירוש הדבר, ג' הסדרות של המכות בא לומר לנו שעל ב' הקבוצות הראשונות היתה התראה ועל השלישית לא, ולכן ר' יהודה חילק אותם לג' קבוצות ונתן בהם סימנים **דְּצַ"ךְ**, **עַדַ"ש**, **בְּאַחַ"ב**.

בא ה**כלי יקר**, ואומר יסוד נפלא בשם ה**אברבנאל**; במצרים היו שלושה סוגים של כופרים. היו כאלה, שנקראים בשפה שלנו אתאיסטים – לא מאמינים בשום דבר. אלה אמרו – "אין אלוקים", כמו שאמר פרעה {ה, ב} **לֹא יָדַעְתִּי אֶת ה' וְגַם אֶת יִשְׂרָאֵל לֹא אֲשַׁלֵּחַ**. היו כאלה שאמרו – "יש אלוקים. הוא ברא את העולם, אבל אינו משגיח על שפלים. כלומר, לאחר שהוא ברא את העולם, הוא כבר אינו משגיח על מה שקורה בו. והיו כאלה שאמרו – "יש אלוקים, משגיח על שפלים, אבל אינו יכל לשנות את איתני הטבע".
פירוש הדבר, שלאחר שהוא ברא את העולם, הוא לא משנה יותר את הבריאה – היינו, השמש זורחת במזרח ושוקעת במערב, יש עונות בשמים, לכל עונה יש את הזמנים שלה, לכל דבר יש מסלול קבוע ולא ניתן לשנות זאת. כנגד אותם ג' סקטורים, נתן הקב"ה ג' סקטורים של מכות **דְּצַ"ךְ**, **עַדַ"ש**, **בְּאַחַ"ב**;

כותב ה**כלי יקר** – **ואומר אני להוסיף ביאור על דבריו,** להכניס כל ג' מכות תחת סוג אחד, כי ג' מכות ראשונים באו לאמת מציאת הש"י, לפי שהמצרים אמרו שהיאור הוא אלהיהם אין עוד מלבדו, ע"כ עשה ה' שפטים באלהיהם להורות שיש גבוה מעל כל גבוה, וכן מסיק בב"ר (פט.ד) הרשעים מתקיימים על אלהיהם שנאמר והנה עומד על היאור ש"מ שחשבוהו לאלהות, ע"כ נאמר במכת היאור בזאת תדע כי אני ה' וגו'. ובענין הצפרדעים ששרץ היאור הורה שגם היאור ישרוץ דברים המאמתים מציאות הש"י, כי פרעה היה מחלל השם ואמר לא ידעתי את ה'. ע"כ הודיע היאור כי ראוי לקדש השם, כי הצפרדעים קדשו השם ברבים כדאיתא (פסחים נג:) שחנניא מישאל ועזריה מסרו נפשם על קידוש השם ולמדו קל וחומר מצפרדעים שעלו בתנורים, ולפיכך לא מתו אותם שבתנורים כדמסיק בילקוט פרשה זו ובכנים נאמר אצבע אלהים הוא. הרי שבמכה זו גם החרטומים הודו והמליכו שמו ית', לומר שמכה זו ממנו ית' והודאת בעל דין כמאה עדים דמי.

ובסדר עד"ש נרמז כי הוא יתברך משגיח למטה בכל פרטי האישים, להוציא מלב האומרים שאין הקב"ה משגיח כי אם על כללות המין ולא בפרטות על כל דרכי איש, ולפי דבריהם הכל נכנס בערבוביא כי אין הבדל בין איש לחבירו ובין עובד אלהים לאשר לא עבדו, ע"כ בא עליהם הערב בערבוביא, וכתיב והפלתי ביום ההוא את ארץ גושן אשר עמי עומד עליה לבלתי היות שם ערוב. וזה מופת חותך שיש הבדל בין צדיק לרשע ושהקב"ה משגיח על כל פרטי האישים, לכך נאמר שם למען תדע כי אני ה' בקרב הארץ. לומר שהשגחתי הפרטית

לקבלת הגליון מידי שבוע לתיבת המייל שלחו מייל לכתובת gg2006@013.net

גם בתחתונים. וכן במכת הדבר כתיב והפלה ה' בין מקנה ישראל ובין מקנה מצרים. והיינו מצד השגחתו יתברך הפרטית. וכן בשחין שהיה האבק פורח בכל ארץ מצרים, ואעפ"כ הבדיל בין ישראל למצרים, לפיכך לא יכלו החרטומים לעמוד לפני משה, ר"ל שלא יכלו לעמוד בויכוח שהיה להם עם משה מפני השחין, כי לכל מכה נתנו סבה חוץ לזו שלא יכלו לתת סבה, כי כל המכות באו בפעם אחת על כל מצרים והחרטומים היו בכלל המכה, אבל מכת השחין בא תחילה על החרטומים ואח"כ על כל מצרים, שנאמר כי היה השחין בחרטומים ובכל מצרים. ע"כ לא יכלו לעמוד בויכוח, כי טען משה עליהם שחטאם גרם להם שלקו תחילה, לפי שעד הנה גרמו החרטומים קישוי לב פרעה בלהטיהם וכזביהם.

בסדר באח"ב פירש מהרי"א שבאו לאמת יכולת הש"י. ולי נראה שפרעה טען שתי רשויות הם, ע"כ נאמר במכה ראשונה של סדר באח"ב למען תדע כי אין כמוני בכל הארץ. רוצה לומר אין עוד מלבדו ית' איזו רשות אחר, מכלל שפרעה טען שיש עוד אלוה אחר ונראין הדברים שטען זה על מזל טלה והשמש, כי מצינו ששלשה מכות היו מונעים אור השמש והמזלות, כי ברדת הברד מסתמא היו השמים מתקדרים בעבים עד שלא יכלו לראות השמש כל זמן ירידת הברד, ובמכת הארבה כתיב ויכס את עין הארץ. היינו השמש כי היא עין הארץ, לפיכך ותחשך הארץ. וכן במכת החושך, וכן מכת בכורות בלילה, וכל זה ראיה שטען פרעה על השמש ומזל טלה שכחם גם כן גדול, ע"כ נאמר בברד אשר לא היה כמוהו, וכן בארבה נאמר לפניו לא היה ארבה כמוהו, וכל זה מופת למאמר כי אין כמוני בכל הארץ. וכל שכן מכת בכורים שהוא סימן להכנעת מזל טלה בכור לכל המזלות, ודבר זה מחוור יותר מן פי' מהרי"א, ולשון הכתוב מוכיח האומר כי אין כמוני.

אם ככה, אומר לנו ה**כלי יקר** בשם ה**אברבנאל**, ג' סוגים של כופרים שהיו במצרים, כל אחד קיבל את המגיע לו; הסדרה הראשונה שנקראת **דְּצַ"ךְ**, כנגד אלו שאמרו "אין אלוקים". הסדרה השניה שנקראת **עֲדַ"ש**, כנגד אלו שאמרו "יש אלוקים, אבל אינו משגיח על שפלים". הסדרה השלישית שנקראת **בְּאַחַ"ב**, כנגד אלו שאמרו "יש אלוקים, הוא משגיח על שפלים, אבל הוא לא יכל לשנות את הטבע".

לאחר ההקדמה הזאת, הייתי לעסוק היום במכה אחת מתוך עשרת המכות, שהיסוד שלה נמצא עד עצם היום הזה ואנחנו מצפים לה בקוצר רוח – והיא מכת הברד!

שאלתי שאלה באחד השיעורים – לאיזו מכה אנחנו מחכים עד עצם היום הזה, אז קם יהודי מהקהל ואמר: "ביזת מצרים!" ☺

<u>נשאלת השאלה</u> – ולמה מחכים למכת ברד בקוצר רוח?

כי הדבר שירד על גוג ומגוג, זה הברד האורגינל שהיה במצרים! אנחנו אומרים את זה בהפטרה של חול המועד סוכות – שם אנחנו קוראים על אבני אלגביש שעתידים לרדת במלחמת גוג ומגוג. זאת אומרת שהם תקועים בשמים כמעט 3300 שנה, עומדים באותו מקום ומחכים להוראה של הקב"ה. אי לכך ובהתאם לזאת, הייתי רוצה להקדיש למכה הזאת שני שיעורים – ולמה?

א' כל, כי המכה הזאת פתחה את הפה של עם ישראל, שעד מכת ברד, אף אחד לא העז לפתוח את הפה – ומה הראיה לכך?

בפרשת שבוע הבא , פותחת התורה ואומרת: {י, א} **וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה בֹּא אֶל פַּרְעֹה כִּי אֲנִי הִכְבַּדְתִּי אֶת לִבּוֹ וְאֶת לֵב עֲבָדָיו לְמַעַן שִׁתִי אֹתֹתַי אֵלֶּה בְּקִרְבּוֹ: וּלְמַעַן תְּסַפֵּר בְּאָזְנֵי בִנְךָ וּבֶן בִּנְךָ אֵת אֲשֶׁר הִתְעַלַּלְתִּי בְּמִצְרַיִם וְאֶת אֹתֹתַי אֲשֶׁר שַׂמְתִּי בָם וִידַעְתֶּם כִּי אֲנִי ה'**.

<u>נשאלת השאלה</u> – מה קרה שדוקא ממכת הברד מתחילים לספר?! מה היא טובה יותר משאר המכות, שדוקא ממנה מתחילים לספר?!

הפלוס הגדול ביותר, שמי שפתח את פיו לראשונה לאחר מכת ברד, זה היה פרעה; פעם ראשונה בהיסטוריה, שפרעה מגיע למסקנה שיש אלקים. שעד עכשיו אמרו החרטומים "**אֶצְבַּע אֱלֹהִים הִוא**" ופרעה לא הסכים איתם. הפעם הראשונה שהוא אמר {ט, כז} **חָטָאתִי הַפָּעַם ה' הַצַּדִּיק וַאֲנִי וְעַמִּי הָרְשָׁעִים**, היה בעת הזאת.

<u>כותב **רבינו בחיי**</u> – **ה' הַצַּדִּיק וַאֲנִי וְעַמִּי הָרְשָׁעִים**. יאמר ה' שאתה בא אלי בשליחותו הוא הצדיק במשפטו, וכענין שכתוב {תהילים קיט} צדיק אתה ה' וישר משפטיך, ואני ועמי הרשעים, המרבים מצותו, ושאמרנו מתחילה {שמות א} הבה נתחכמה לו. ומפני שכבר כפר למעלה בשם המיוחד באמרו {שם ה} מי ה' אשר אשמע בקולו, על כן התודה עתה והודה בו והזכירו בוידוי בפירוש, גם ברמז בראשי התיבות והיה ראוי לומר ואני הרשע, אבל פחד לנפשו פן ילכד הוא בעון העם כיון שהיה מלך והיה בידו למחות ולא מחה, ולפיכך התודה על עוונם.

פירוש הדבר, הפעם הראשונה שפרעה הגיע להכרה שה' הוא האלקים, זה היה כאן במכת הברד!

ומה זכה פרעה, על כך שאמר וידוי עליו ועל עמו?

<u>אומרים חז"ל {ילקוט שמעוני, וארא, רמז קפ"ו}</u> – **ה' הצדיק ואני ועמי הרשעים. הצדיק עליו את הדין, ומה שכר נטל על כך? שנתן להם מקום קבורה, שנאמר {שמות טו, יב} נטילת ימינך תבלעמו ארץ**.

לקבלת הגליון מידי שבוע לתיבת המייל שלחו מייל לכתובת gg2006@013.net

אמר לי יהודי דבר כ"כ יפה – שמעתי מרבותי, המצרים שעשו תשובה, זכו לדבר שכל יהודי מתחנן אליו לפני פטירתו; דבר ראשון, כולם טבלו במקווה. דבר שני, היה להם שישים ריבוא בשעת יציאת נשמה. דבר שלישי, כל הכסף שלהם הלך לצדקה ☺

תראו למה זוכה בנאדם, על מילה אחת שהוציא מפיו – "**ה' הַצַּדִּיק וַאֲנִי וְעַמִּי הָרְשָׁעִים**"!

היות ומכת ברד פתחה את פיהם של ישראל, אז בואו ונפתח את פינו בשירות ותשבחות לקב"ה על מכת הברד, ובע"ה בשיעור הבא, נבין מדוע נאמר ביציאת מצרים "**למען תספר לבנך ובן בנך**", ונראה בע"ה עד כמה הדברים נפלאים:

אומרת התורה: {ט, יג} **וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה הַשְׁכֵּם בַּבֹּקֶר וְהִתְיַצֵּב לִפְנֵי פַרְעֹה וְאָמַרְתָּ אֵלָיו כֹּה אָמַר ה' אֱלֹהֵי הָעִבְרִים שַׁלַּח אֶת עַמִּי וְיַעַבְדֵנִי:** {יד} **כִּי בַּפַּעַם הַזֹּאת אֲנִי שֹׁלֵחַ אֶת כָּל מַגֵּפֹתַי אֶל לִבְּךָ וּבַעֲבָדֶיךָ וּבְעַמֶּךָ בַּעֲבוּר תֵּדַע כִּי אֵין כָּמֹנִי בְּכָל הָאָרֶץ**

<u>אומר רש"י</u> – **את כל מגפתי**. למדנו מכאן שמכת בכורות (י"ג: בכורות) שקולה כנגד כל המכות.

<u>נשאלת השאלה</u> – אם רש"י מדבר על מכת ברד, מה פתאום הוא מדבר כאן על מכת בכורות?!

<u>כותב **ר' הָשָׁל**</u> {חנוכת התורה, פרשת וארא} – ומקשים העולם מכת בכורות מאן דכר שמיה, הלא כאן מיירי ממכת ברד... יאמר דבאמת פירש רש"י ז"ל זאת על מכת ברד שהיתה שקולה וכו' רק שטעות נפל בדפוס שהיה כתוב ברש"י מכת ברד בראשי תיבות מ"ב וסברו המדפיסים שהוא מכת בכורות.

יוצא א"כ, שהלך אותו בעל דפוס ואמר: "מה זה **מ"ב**? זה **מכת ב**כורות!", אז הוא הלך ופתח את ראשי התיבות של רש"י, וממילא כתב '**מכת ב**כורות'.

הייתי רוצה ללמד זכות על אותו בעל דפוס:

אם רש"י כתב מ"ב, היתה לבעל הדפוס קושיה – לאף מכה לא קוראים 'מכה' – וראיה ממה שאומרים בליל הסדר: "דם צפרדע כנים ערוב וכו'" אנחנו לא אומרים: "מכת צפרדע מכת דם מכת כנים וכו'". אם היינו אומרים ככה, היה נישפך יותר מדי יין ☺ - אבל במכה האחרונה אנחנו אומרים "מכת בכורות" – ולמה לא רק 'בכורות'?

חשב אותו בעל דפוס – "מה זה מ"ב?! **מ**שנה **ב**רורה – ודאי שלא ☺ אז מה זה? אם רש"י כתב מ"ב, ככל הנראה זה מכת בכורות, כי לא נאמר 'מכה', אלא רק על מכת בכורות!" – כך חשבתי ללמד זכות, על אותו בעל דפוס.

<u>בא ה**שפתי חכמים** ואומר</u> – אין פי' מכת בכורות דא"כ מה בא להשמיענו כאן. ל"פ ר"ת מאורליינ"ש מכת בכורות פי' מל' ביכורים[5] וה"נ בברד לא לקה רק התבואה שבכרה ובשלה כל צרכה כדכתיב כי השעורה אביב והפשתה גבעול כדפרש"י שבכרו. וא"ת בפ' שמות פרש"י בפסוק הנה אנכי הורג את בנך בכורך שמכת בכורות קשה מכולן וי"ל דודאי בעיני פרעה קשה מכת בכורות מכולן אבל בעיני העם מכת ברד קשה להם יותר שלא היה להם מה לאכול ועי"ל שהיא שקולה כנגד כל המכות שעברו כי המכות האחרונות היו קשים מאותה המכה.

<u>כותב ה**כלי יקר**</u> – ויש גורסין בצורות[6] במקום בכורות, כי הברד גרם להם רעב ובצורת וכן גרס מהרי"א.

<u>נשאלת השאלה</u> – למה מכת הברד נקראה דוקא "**כָּל מַגֵּפֹתַי**" – מה טמון בה?

<u>כותב ה**אבן-עזרא**</u> – הזכיר מגפות בעבור הקולות והברד והמטר והאש שהתחברו. ולא ראינו שפחד פרעה בכל המכות העוברות כאשר פחד מזאת.

<u>כותב ה**כלי יקר**</u> – **ולפי שחטא זה היה בלשון,** וידוע שחטא הלשון מגדיל עונות כנגד ג' ראשי עבירות והם ע"ז ג"ע ש"ד וכל התורה בכלל, כי כל המודה בע"ז ככופר בכל התורה כלה, א"כ מן הראוי שבעל הלשון יהיה נידון בכל המיתות, כי עונש עבודה זרה בסקילה וכן עונש המגדף, ועונש שפיכות דמים בהרג, ועונש סתם ג"ע בחנק, ובת כהן כי תזנה בשריפה, א"כ מצינו שכל ד' מיתות ב"ד שייכים בשלשה ראשי עבירות אלו, ע"כ מן הראוי שבעל הלשון יהיה נידון בכל המגפות הללו כי הוא שקול כנגד כולם, וז"ש כי בפעם הזאת אני שולח את כל מגפותי, כי מצינו במכת הברד דוגמא לכל ד' מיתות ב"ד. סקילה באבנים, דוגמא לזה ירד עליהם הברד ואבני אלגביש וסקל יסקל אותם. שריפה, שנאמר ותהלך אש ארצה. הרג, שנאמר (תהלים עח.מז) יהרוג בברד גפנם ולשון הריגה אינו שייך בגפן, אלא שרמז לאנשיהם היקרים שנמשלו לגפן, כד"א (שם פ.ט) גפן ממצרים תסיע. וחנק, היינו ברבוי מים שירדו עם הברד, כי אולי נטבעו קצתם בשדה במטר הברד, כי כל מי שנתחייב חנק או טובע בנהר כו' (כתובות ל:).

<u>שואלים רבותינו</u> – מה פתאום במכה הזאת, פרעה הגיע למסקנה שה' הוא צדיק ?

אומרים חז"ל, שבמכה הזאת למד פרעה יסוד מענין; מודיע

---

[5] **ברוך שאמר**: היינו, צריכים לשים נקודה בתוך הכ"ף – מכת ב**כ**ורות. היינו, כל מה שהבכיר קיבל מכת ברד.

[6] **ברוך שאמר**: מלשון בצורת. היות ולאחר מכת הברד לא היה להם מה לאכול.

לקבלת הגליון מידי שבוע לתיבת המייל שלחו מייל לכתובת gg2006@013.net

לו משה רבינו, מתי תתחיל המתקפה – {ט, יח} "**הִנְנִי מַמְטִיר כָּעֵת מָחָר בָּרָד כְּבֵד מְאֹד אֲשֶׁר לֹא הָיָה כָמֹהוּ בְּמִצְרַיִם**"

אומר רש"י – **כעת מחר.** כעת הזאת למחר, שרט לו שריטה בכותל למחר כשתגיע חמה לכאן ירד הברד.

אמר פרעה: "איפה ראינו מלך שהולך לתקוף מדינה אחרת, ומודיע לה מראש מתי מתחילה המתקפה?! וחוץ מזה, הוא גם אומר לי כיצד להיזהר כדי שהמתקפה לא תפגע בי[7] - אם ככה, **ה' הַצַּדִּיק וַאֲנִי וְעַמִּי הָרְשָׁעִים**"

אומרים רבותינו, שהיו כאלה שאמרו: "נראה, אם ירד ברד אז נברח. אבל כל זמן שלא מתחיל ברד, נמשיך להסתובב בחוץ";

<u>אומר המדרש {ילקוט שמעוני, תהילים, רמז תתי"ט}</u> – על הפס' {עח, מז} יַהֲרֹג בַּבָּרָד גַּפְנָם וְשִׁקְמוֹתָם בַּחֲנָמַל: {מח} וַיַּסְגֵּר לַבָּרָד בְּעִירָם וּמִקְנֵיהֶם לָרְשָׁפִים; **ויסגר לברד בעירם. כיון שהיתה מכת הברד עתידה לבא, אמר משה לפרעה** {שמות ט, יט} **שלח העז את מקנך, אמר פרעה: עכשו אנו באין לשמוע דבריו של בן עמרם, א"ר רעייא ברייתי מה דהוה חד שרביט הוה מחי לה ומשתברא ליה, כיון שבא הברד נעשה ככותל הזה בפני צאנו הוי ויסגר לברד בעירם, ולא היו יכולות להלוך והיה המצרי אומר אוי לו לאותו האיש מה אני עושה נוטלה אני ושוחטה ומכיל בני הימנה, כיון שהיה שוחטה היה נותן בשרה על כתפו והיה יורד העוף על כתפו וחוטפה שנאמר "ומקניהם לרשפים", כענין שנאמר "ובני רשף יגביהו עוף".**

<u>אם אלה הדברים, בואו נתקדם לעומק הענין</u>:

מתחילה המכה – קולות ברקים וברד, וחז"ל מציינים, שהברד לא ירד סתם, אלא רק על מי שהיה בחוץ; כמו טילי טומהוק, על כל אחד נקודתי – מי שיצא חטף ! ☺

אומרת התורה: {ט, כז} **וַיִּשְׁלַח פַּרְעֹה וַיִּקְרָא לְמֹשֶׁה וּלְאַהֲרֹן וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם חָטָאתִי הַפָּעַם ה' הַצַּדִּיק וַאֲנִי וְעַמִּי הָרְשָׁעִים:** {כח} **הַעְתִּירוּ אֶל ה' וְרַב מִהְיֹת קֹלֹת אֱלֹהִים וּבָרָד וַאֲשַׁלְּחָה אֶתְכֶם וְלֹא תֹסִפוּן לַעֲמֹד**

<u>אומר רש"י</u> – **ורב**. די לו במה שהוריד כבר.

{כט} **וַיֹּאמֶר אֵלָיו מֹשֶׁה כְּצֵאתִי אֶת הָעִיר אֶפְרֹשׂ אֶת כַּפַּי אֶל ה' הַקֹּלוֹת יֶחְדָּלוּן וְהַבָּרָד לֹא יִהְיֶה עוֹד לְמַעַן תֵּדַע כִּי לַה' הָאָרֶץ**; אמר לו משה – אני לא יכל להתפלל פה, אני צריך לצאת מחוץ לעיר – ולמה?

<u>אומר רש"י</u> – **כצאתי את העיר.** מן העיר, אבל בתוך העיר לא התפלל, לפי שהיתה מלאה גלולים.

<u>נשאלת השאלה</u> – ממתי משה מודיע לפרעה איפה הוא מתפלל ומתי? מזה מענין את פרעה – הוא נעשה בעל תשובה שזה צריך לעניין אותו?!

ועוד, למה במכת צפרדעים הוא לא אומר לו כיצד הוא מתפלל? הרי גם שם ביקש ממנו פרעה שיתפלל, כמ"ש {שמות ח, ד} **וַיִּקְרָא פַרְעֹה לְמֹשֶׁה וּלְאַהֲרֹן וַיֹּאמֶר הַעְתִּירוּ אֶל ה' וְיָסֵר הַצְפַרְדְּעִים מִמֶּנִּי וּמֵעַמִּי וַאֲשַׁלְּחָה אֶת הָעָם וְיִזְבְּחוּ לַה':** {ה} **וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה לְפַרְעֹה הִתְפָּאֵר עָלַי לְמָתַי אַעְתִּיר לְךָ וְלַעֲבָדֶיךָ וּלְעַמְּךָ לְהַכְרִית הַצְּפַרְדְּעִים מִמְּךָ וּמִבָּתֶּיךָ רַק בַּיְאֹר תִּשָּׁאַרְנָה:** {ו} **וַיֹּאמֶר לְמָחָר וַיֹּאמֶר כִּדְבָרְךָ לְמַעַן תֵּדַע כִּי אֵין כַּה' אֱלֹהֵינוּ** ?

<u>כותב הרמב"ן</u> – **כצאתי את העיר**. על דרך הפשט יתכן לומר שהיה משה מתפלל בביתו, רק בפעם הזאת רצה להיות כפיו פרושות השמים ויחדלו הקולות והמטר מיד, ולא יתכן לעשות כן בעיר, על כן אמר **כצאתי את העיר**. וכן נאמר עוד (בפסוק לג) ויצא משה מעם פרעה את העיר, ובראשונה אמר (לעיל ח כה) הנה אנכי יוצא מעמך. ורבותינו אמרו (מכילתא פסחא בפתיחתא) שלא היה מתפלל בתוך העיר לפי שהיא מלאה גלולים, וכל שכן שלא היה נדבר עמו אלא חוץ לכרך. אם כן נאמר כי בעבור שהיה פרעה מבקש עתה שיסור הברד מיד, הוצרך משה לפרש לו כי יצטרך לצאת את העיר, ואחרי כן יפרוש כפיו אל ה' ויסור בתפלתו.

פירוש הדבר, אמר לו משה: "כאן אני לא יכל להתפלל. אם אתה רוצה לעצור את ההתקפה מיד, אני לא יכל לחזור הביתה. במכת צפרדע ובמכת דם – התפללתי בבית, כי אמרת לי "**לְמָחָר**" – אז אני יכול להגיע הביתה בלילה, להתפלל, ולמחרת המכה תיעלם. אבל כאן, אתה מבקש על המקום! אני כבר לא אספיק להגיע הביתה. אני צריך לצאת מחוץ לעיר, להרים ידי אל בורא עולם, ולבקש שיעצור את הברד; אם אתה מבקש **לְמָחָר**, אז אני יכל לבקש מהקב"ה, שיפסיק את הייצור של הברד, וממילא לא תהיה מכה. אבל אם אתה רוצה באותו רגע הפסקה, אני חייב לעצור את אלה שיוצרו כבר למעלה ועדיין לא ירדו למטה – ואז מה נוצר כתוצאה מזה? בין השמים לארץ, נשאר תקוע כל הברד שיוצר ולא ירד למטה!" – וכמה יוצר למעלה ולא ירד למטה?

<u>כותב התורה שלמה {פרשת וארא}</u> – ויהי ברד אלו אבני ברד ואש מתלקחת בתוך הברד אלו אבני שלג. וכיון שהרים משה שתי כפיו בתפילה כלפי מעלה מיד ירדו גבריאל מלך האש וברדאל מלך הברד **בארבע מאות ותשעים וששה אלפים רבבות** מלאכי השרת ותופשין את כל אותן אבני שלג ואבני ברד ואינם מניחין אותם להגיע לארץ שנאמר לא נתך ארצה, והיו עומדין בין הארץ ובין הרקיע ברוח סופה וברוח סערה

---

[7] שנאמר {שם יט} **וְעַתָּה שְׁלַח הָעֵז אֶת מִקְנְךָ וְאֵת כָּל אֲשֶׁר לְךָ בַּשָּׂדֶה כָּל הָאָדָם וְהַבְּהֵמָה אֲשֶׁר יִמָּצֵא בַּשָּׂדֶה וְלֹא יֵאָסֵף הַבַּיְתָה וְיָרַד עֲלֵהֶם הַבָּרָד וָמֵתוּ.**

לקבלת הגליון מידי שבוע לתיבת המייל שלחו מייל לכתובת gg2006@013.net

ותופסין אותם בידיים עד שמגיע יום מלחמתם של כנענים שהקב"ה עושה בהן מלחמה.

אם זוהי כמות המלאכים, תארו לעצמכם מהי כמות הברד שנשארה תקועה בשמים!

נשאלת השאלה – ומתי שחררו אותם המלאכים את אבני הברד?

אומרים חז"ל {משנת ר' אליעזר פרק יט} – וכיון שנתפלל משה, לא ירדו עוד אבני ברד, ואותן אבנים שכבר ירדו, לא הגיעו לארץ, אלא היו תלויין ועומדין באויר, שנאמר "ומטר לא נתך ארצה" ... ואימתי נפלו? בימי יהושע שנאמר {יהושע י, יא} **וַיְהִי בְּנָסָם מִפְּנֵי יִשְׂרָאֵל** וגו' נמצאו, שתלויין באויר אחת וארבעים שנה. אף הקולות היו תלויין באויר, היכן יצאו? בימי יהורם, שנאמר {מ"ב ז, ו} **וַה' הִשְׁמִיעַ אֶת מַחֲנֵה אֲרָם קוֹל רֶכֶב קוֹל סוּס קוֹל חַיִל גָּדוֹל**. נמצאו תלויין באויר כחמש מאות שנה [מדרש הגדול: וכולם גנוזים ועומדים לימי גוג ומגוג].

אומרת הגמרא {מסכת ברכות נד, ב} – **אבני אלגביש. מאי אבני אלגביש? תנא: אבנים שעמדו על גב איש וירדו על גב איש. עמדו על גב איש זה משה דכתיב {במדבר יב-ג} והאיש משה עניו מאד, וכתיב {שמות ט-לג} ויחדלו הקולות והברד ומטר לא נתך ארצה. ירדו על גב איש זה יהושע דכתיב {במדבר כז-יח} קח לך את יהושע בן נון איש אשר רוח בו וכתיב {יהושע י-יא} ויהי בנוסם מפני בני ישראל הם במורד בית חורון וה' השליך עליהם אבנים גדולות.**

נשאלת השאלה – למה צריכים האבנים בשמים להיות תקועים 3300 שנה? יש בעיה לקב"ה לייצר אבנים מחדש עם תחילת ההתקפה על גוג ומגוג?

בא ה**מהרש"א** ומבאר את הדברים באופן נפלא; כתוב בחז"ל, שכאשר מטיל הקב"ה שליחות על נברא, אותו הנברא משתוקק לקיים את שליחותו – וראיה לכך מהים, כאשר ציוה אותו הקב"ה לפלוט את גופות המצרים החוצה כדי לקברם, בא הים בטענה לקב"ה: "ריבונו של עולם, נתת לי את המצרים כדי להרוג אותם, עכשיו אני אתן אותם לאדמה כדי שתבלע אותם?! תן לי ואבלע אותם, שלפחות יהיה לדגים מה לאכול", אמר לו הקב"ה: "לא. אני רוצה לקבור אותם, שנאמר {שמות ט, יב} **נָטִיתָ יְמִינְךָ תִּבְלָעֵמוֹ אָרֶץ**", אמר לו הים: "כלום יש אדם שנותן מתנה ולוקח אותה?", אמר לו הקב"ה: "אל דאגה, אתן לך פיצוי כפול – 50% תוספת!" ☺ - ומתי הוא קיבל את התוספת?

אומרת הגמרא {מסכת פסחים קי"ח, ב} - **דאמר רב הונא: ישראל שבאותו הדור** של יוצאי מצרים, **מקטני אמנה היו** כלומר, חלשים באמונתם בקב"ה, **וכדדרש רבה בר מרי: מאי דכתיב {תהילים קו-ז} וימרו על ים בים סוף**? איזה מרי (סירוב ומרד) של ישראל היה לאחר נס קריעת ים סוף? פסוק זה **מלמד שהמרו ישראל** כנגד המקום **באותה שעה ואמרו**: "עדיין לא נצלנו מפרעה! ש**כשם שאנו עולין מצד אחד** של הים, **כך מצריים עולים** ללא פגע **מצד אחר** ויבואו אחרינו להילחם בנו. כדי לבטל את חששותיהם, **אמר לו הקב"ה לשר של ים: פלוט אותן** את המצרים שטבעו **ליבשה**, ויראו ישראל בעיניהם שהם מתים. **אמר** שר הים **לפניו: רבש"ע! כלום יש עבד שנותן לו רבו מתנה וחוזר ונוטל ממנו?!** אף אתה, לאחר שנתת את גופות המצרים לדגים שיהיו ניזונים מהן, כיצד תיטול אותן מידם ? **אמר לו** הקב"ה: כפיצוי על כך, **אתן לך** אתן לך בזמן אחר, פי **אחד ומחצה שבהן** ממספרם של המצרים. **אמר לו** השר: **רבש"ע**, כלום **יש עבד ש**מעיז פניו להיות **תובע את רבו?!** אף אני לעולם לא תהא בי עזות לתבוע ממך תשלום זה! **אמר לו** הקב"ה: **נחל קישון יהא לי ערב** שאשלם (בחייליו של סיסרא שיטבעו בו). **מיד פלט** הים **אותן** את גופות המצרים **ליבשה ובאו ישראל וראו אותן**, ואז האמינו בישועת ה', **שנאמר {שמות יד-ל} וירא ישראל את מצרים מת על שפת הים**. מתארת הגמרא כיצד היה התשלום לדגים מכוון בחשבון: **מאי** כיצד שילם הקב"ה בדיוק "**אחד ומחצה שבהן**"? **דאילו בפרעה כתיב {שמות יד-ז}**ויקח **שש מאות רכב בחור, ואילו בסיסרא כתיב {שופטים ד-יג}** ויזעק סיסרא את כל רכבו **תשע מאות רכב ברזל. כי אתא** כאשר בא **סיסרא** עם צבאו להילחם בישראל **[אתא עלייהו בדקרי דפרזלא** בא עליהם עם דקרי ברזל [מין רומח]. **הוציא הקב"ה עליהם כוכבים ממסילותם** כדי להילחם בהם, **דכתיב] {שופטים ה-כ} מן שמים נלחמו, הכוכבים** ממסלותם נלחמו עם סיסרא, **כיון דנחיתו** שירדו **כוכבי שמים עלייהו** על צבא סיסרא, **אקדירו הני דקרי דפרזלא** נתלהטו אותם דקרי הברזל. **נחיתו לאקרורי למיסחי נפשייהו** ירדו החיילים להתקרר ולרחוץ עצמם **בנחל קישון. אמר לו הקב"ה לנחל קישון: לך והשלם ערבונך** שערבת לשר הים!. **מיד גרפם נחל קישון** והטביעם **והשליכן לים, שנאמר {שופטים ה-כא} נחל קישון גרפם, נחל קדומים. מאי נחל קדומים** שנקרא בו הקישון? להשמיענו, שקישון הוא **נחל שנעשה ערב מ**ימי **קדם. באותה שעה פתחו דגים של ים ואמרו ואמת ה' לעולם** כלומר, ברוך המקום שקיים הבטחתו ונתן לנו חיל סיסרא להתפרנס ממנו, במקום המצרים שנטל מאיתנו.

אומר ה**מהרש"א** יסוד נפלא – כמו הים שרצה להמשיך ולקיים את מצות ה', כך גם הברד שרצה לבוא על פרעה כנקמה. אותו ברד ירד למטה, כדי לעשות קידוש שם שמים; אמר הברד: "ריבונו של עולם, עצרת אותי מלרדת. תן לי להמשיך לרדת ולקדש שם שמים!", אמר לו הקב"ה: "אל תדאג, אתה תקדש שם שמים; חלק ממכם ירדו על הראש של אותם אלה שבאו להילחם כנגד יהושע, וחלק ממכם ירד לעתיד לבוא, במלחמת גוג ומגוג. כך תמשיכו לקדש את שמי וכך תשלימו את שליחותכם!"

לקבלת הגליון מידי שבוע לתיבת המייל שלחו מייל לכתובת gg2006@013.net

אם אלה פני הדברים, הייתי רוצה לשאול שאלה:

הקב"ה לא משתמש סתם ככה בברד; היתה מלחמת עמלק – עם ישראל יוצא ממצרים, אומרת התורה: {שמות יז, ח} **וַיָּבֹא עֲמָלֵק וַיִּלָּחֶם עִם יִשְׂרָאֵל בִּרְפִידִים** – משה רבינו עולה למעלה, מרים את ידיו, אהרן וחור ניצבים משתי צדיו והמלחמה נפתחת; ריבונו של עולם, למה מלחמה?! למה שלא תשחרר עליהם קצת ברד?! – לא ברד ולא גשם, יוצאים למלחמה!

מלחמה נוספת, הייתה כנגד האמוריים;

אומרת הגמרא {מסכת ברכות ע"ב} – **כי הוו קא חלפי ישראל** בטרם עברו ישראל את הגיא שבנחלי ארנון, **אתו אמוראי** באו האמוראים יושבים הארץ ההיא **עבדי להון נקירותא וטשו בהון** עשו להם מערות בצדי ההרים שהדרך עוברת ביניהם, ונחבאו בהן. **אמרי** אמרו: **כי חלפי ישראל הכא** כאשר יעברו ישראל כאן, בעמק שבינינו, **נקטלינון** נהרגם בחיצים ואבני בליסטראות. **ולא הוו ידעי** ולא ידעו (האמוריים) **דארון הוה מסגי קמייהו דישראל** שארון הברית היה הולך לפני ישראל **והוה ממיך להו טורי מקמייהו** והיה מנמיך את ההרים מפניהם, להקל על מסעם. **כיון דאתא ארון** כאשר הגיע הארון לנחל ארנון **אדבקו טורי בהדי הדדי** נדבקו ההרים יחד, שהושפלו ונשטחו ומלאו את העמק שביניהם כדי להשוות את הדרך **וקטלינון** והרגו את האמוריים. **ונחת דמייהו** וירד דמם **לנחלי ארנון**.

ריבונו של עולם, תוריד עליהם כדור ברד אחד – בודדת?! ☺

רואים א"כ, שהקב"ה לא משתמש בברד בכל מקום. לברד יש שימוש רק במקומות מסוימים – הוא השתמש במצרים, הוא השתמש אצל יהושע בן-נון , והוא ישתמש לעתיד לבוא במלחמת גוג ומגוג, והשאלה שנשאלת היא – למה דוקא בשלושת המקומות האלה?

כדי להבין מה הולך כאן, צריכים תחילה ללמוד מה קרה אצל יהושע:

בפרק ט' בספר יהושע, מסופר שלאחר שכבש יהושע את העי, באו אליו 'נוכלים' – המילה המתאימה ביותר לאותם אנשים; הם היו גבעונים – תושבי ארץ ישראל, שאוסרת התורה לכרות איתם ברית. הגבעונים היו מבני הַחִתִּי. בספרי הגלגולים מובא, שהם היו גלגולים של שכם בן חמור וכל החבורה. בקיצור, הם באו ליהושע ושיקרו אותו – עשו לעצמם תפאורה של אנשים נוודים, שמסתובבים בעולם כבר עשרות שנים ...

מספר הנביא: {ט, ד} **וַיַּעֲשׂוּ גַּם הֵמָּה בְּעָרְמָה וַיֵּלְכוּ וַיִּצְטָּירוּ וַיִּקְחוּ שַׂקִּים בָּלִים לַחֲמוֹרֵיהֶם וְנאדוֹת יַיִן בָּלִים וּמְבֻקָּעִים וּמְצֹרָרִים:** {ה} **וּנְעָלוֹת בָּלוֹת וּמְטֻלָּאוֹת בְּרַגְלֵיהֶם וּשְׂלָמוֹת בָּלוֹת עֲלֵיהֶם וְכֹל לֶחֶם צֵידָם יָבֵשׁ הָיָה נְקֻדִּים** – מחופשים לאלטיזכן שאי אפשר היה להכיר! – {ו} **וַיֵּלְכוּ אֶל יְהוֹשֻׁעַ אֶל הַמַּחֲנֶה הַגִּלְגָּל וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו וְאֶל אִישׁ יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ רְחוֹקָה בָּאנוּ וְעַתָּה כִּרְתוּ לָנוּ בְּרִית** – "אנחנו רוצים להתגייר!" – {ז} **וַיֹּאמֶר אִישׁ יִשְׂרָאֵל אֶל הַחִוִּי אוּלַי בְּקִרְבִּי אַתָּה יוֹשֵׁב וְאֵיךְ אֶכְרֹת לְךָ בְּרִית** – "ואולי אתם סתם שקרנים?!" – {ח} **וַיֹּאמְרוּ אֶל יְהוֹשֻׁעַ עֲבָדֶיךָ אֲנָחְנוּ וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם יְהוֹשֻׁעַ מִי אַתֶּם וּמֵאַיִן תָּבֹאוּ:** {ט} **וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו מֵאֶרֶץ רְחוֹקָה מְאֹד בָּאוּ עֲבָדֶיךָ לְשֵׁם ה' אֱלֹהֶיךָ כִּי שָׁמַעְנוּ שִׁמְעוֹ וְאֵת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה בְּמִצְרָיִם:** {י} **וְאֵת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה לִשְׁנֵי מַלְכֵי הָאֱמֹרִי אֲשֶׁר בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן לְסִיחוֹן מֶלֶךְ חֶשְׁבּוֹן וּלְעוֹג מֶלֶךְ הַבָּשָׁן אֲשֶׁר בְּעַשְׁתָּרוֹת:** {יא} **וַיֹּאמְרוּ אֵלֵינוּ זִקְנֵינוּ וְכֹל יֹשְׁבֵי אַרְצֵנוּ לֵאמֹר קְחוּ בְיֶדְכֶם צֵידָה לַדֶּרֶךְ וּלְכוּ לִקְרָאתָם וַאֲמַרְתֶּם אֲלֵיהֶם עֲבָדֵיכֶם אֲנָחְנוּ וְעַתָּה כִּרְתוּ לָנוּ בְּרִית:** {יב} **זֶה לַחְמֵנוּ חַם הִצְטַיַּדְנוּ אֹתוֹ מִבָּתֵּינוּ בְּיוֹם צֵאתֵנוּ לָלֶכֶת אֲלֵיכֶם וְעַתָּה הִנֵּה יָבֵשׁ וְהָיָה נִקֻּדִּים:** {יג} **וְאֵלֶּה נְאדוֹת הַיַּיִן אֲשֶׁר מִלֵּאנוּ חֲדָשִׁים וְהִנֵּה הִתְבַּקָּעוּ וְאֵלֶּה שַׂלְמוֹתֵינוּ וּנְעָלֵינוּ בָּלוּ מֵרֹב הַדֶּרֶךְ מְאֹד:**{יד} **וַיִּקְחוּ הָאֲנָשִׁים מִצֵּידָם וְאֶת פִּי ה' לֹא שָׁאָלוּ.**

נשאלת השאלה – מה הכוונה "**וַיִּקְחוּ הָאֲנָשִׁים מִצֵּידָם**"?

אומר רש"י – **ויקחו האנשים מצידם.** קבלו דבריהם שצדום בפיהם, לשון (שמות כא יג) : ואשר לא צדה.

{ט, טו} **וַיַּעַשׂ לָהֶם יְהוֹשֻׁעַ שָׁלוֹם וַיִּכְרֹת לָהֶם בְּרִית לְחַיּוֹתָם וַיִּשְׁבְּעוּ לָהֶם נְשִׂיאֵי הָעֵדָה.**

נשיאי העדה נשבעו להם שבועת שקר; הם נשבעו להם שהם לא גבעונים, כי אם היו גבעונים היה איסור לכרות איתם ברית.

למחרת ב – 'גבעון פוסט' – 'נכרתה ברית הגנה, בין יהושע בן-נון לגבעונים'. כל העמים שישבו בארץ ישראל תמהו – "מה, הם הלכו לכרות ברית עם יהושע?! הם כורתים ברית נגד אלה שהולכים לגרש אותנו מפה?!" – התקבצו כל העמים, והחליטו לצאת ולהילחם כנגד הגבעונים!

מנגד, שולחים הגבעונים ליהושע – "תשמע, כל העמים באים עלינו – היות וכרתנו ברית, תבוא להגן עלינו!"

שואל יהושע את הקב"ה: "ריבונו של עולם, האם ללכת לעזור להם?", והקב"ה עונה לו בחיוב – "כן".

יהושע יוצא למלחמה שהחלה ג' ימים קודם השבת – רביעי, חמישי, שישי; מגיע שישי בצהרים, עומדת להיכנס השבת – אומר יהושע: "מה עושים עכשיו, האם להילחם בשבת בשביל הגבעונים ולחלל את השבת?! בשום פנים ואופן לא! בשביל הגבעונים לא מחללים את השבת!"; נעמד יהושע מול השמש, ואומר: {י, יב} **שֶׁמֶשׁ בְּגִבְעוֹן דּוֹם וְיָרֵחַ בְּעֵמֶק אַיָּלוֹן.**

לקבלת הגליון מידי שבוע לתיבת המייל שלחו מייל לכתובת gg2006@013.net

אומר ה**פרקי דרבי אליעזר** {פרק נ"ב} – **מיום שנבראו שמים וארץ הירח וכוכבים והמזלות עולין להאיר על הארץ, ואינן מערערין זה עם זה עד שבא יהושע ועשה מלחמתן של ישראל וע"ש היתה, וראה יהושע בצרתו של ישראל שלא יחללו את השבת, ועוד שראה חרטומי עכו"ם כובשין במזלות באים על ישראל[8]. מה עשה יהושע ? פשט ידו לאור השמש ולאור הירח ולאור הכוכבים, והזכיר עליהם את השם ועמדו כל אחד ואחד ששה ושלשים שעות עד מוצאי שבת, שנאמר וידום השמש וירח עמד עד קום גוי אויביו. וכתיב ולא היה כיום ההוא לפניו ואחריו לשמוע ה' וגו'. ושמעו מלכי ארץ ותמהו שלא היה כמוהו מיום שנברא העולם, שנאמר ולא היה כיום ההוא.**

אומר הנביא: {י, יא} **וַיְהִי בְּנָסָם מִפְּנֵי יִשְׂרָאֵל הֵם בְּמוֹרַד בֵּית חוֹרֹן וַה' הִשְׁלִיךְ עֲלֵיהֶם אֲבָנִים גְּדֹלוֹת מִן הַשָּׁמַיִם עַד עֲזֵקָה וַיָּמֻתוּ רַבִּים אֲשֶׁר מֵתוּ בְּאַבְנֵי הַבָּרָד מֵאֲשֶׁר הָרְגוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בֶּחָרֶב** – כאן הוציא הקב"ה לפועל, את הברד שהיה תקוע בשמים ארבעים ואחת שנה.

נשאלת השאלה – למה הקב"ה מנצל את מכת הברד בשביל מלחמה למען הגבעונים?

בשביל להבין את הדברים, נצטרך לעמוד על דברי מדרש:

אומר המדרש {תנחומא, פרשת נח, אות יח} – **רַבִּי אִיבּוֹ בְּשֵׁם רַבִּי יוֹסֵי הַגְּלִילִי אוֹמֵר, בְּשִׁלְשָׁה מְקוֹמוֹת חָלְקוּ בָּאֵי עוֹלָם עַל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא. אַחַת כָּאן וְאַחַת בִּימֵי יְהוֹשֻׁעַ שֶׁנֶּאֱמַר: וַיִּתְקַבְּצוּ יַחְדָּו לְהִלָּחֶם עִם יְהוֹשֻׁעַ וְעִם יִשְׂרָאֵל פֶּה אֶחָד (יהושע ט, ב). וְאַחַת בִּימֵי גּוֹג וּמָגוֹג, שֶׁנֶּאֱמַר: יִתְיַצְּבוּ מַלְכֵי אֶרֶץ וְרוֹזְנִים נוֹסְדוּ יָחַד וְגוֹ' (תהלים ב, ב). וְכָאן: וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ, כּוּשׁ לְפוּט, וּפוּט לְכְנַעַן, הָבָה נִלְבְּנָה לְבֵנִים. אָמַר הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, רְשָׁעִים, בְּהָבָה פִּשְׁעֲכֶם, בְּהָבָה אֲבַלְבֵּל אֶתְכֶם, שֶׁנֶּאֱמַר: הָבָה נֵרְדָה וְנָבְלָה שָׁם שְׂפָתָם.**

בא ה**באר משה מאוז'רוב**[9], ומביא מכנה משותף לשלושת המקומות;

אומר ה**באר משה מאוז'רוב** – ותראה שבכל שלשת מלחמות אלו היה נגד ה' וגם נגד משיחו, במלחמת גוג ומגוג מפורש {תהילים ב, ב} יִתְיַצְּבוּ מַלְכֵי אֶרֶץ וְרוֹזְנִים נוֹסְדוּ יָחַד "**עַל ה' וְעַל מְשִׁיחוֹ**". וכן בדור הפלגה היתה מלחמתם גם נגד אברהם, כדאיתא בתנחומא: "ודברים אחדים" שהוציאו אחרי שני יחידי עולם, אחרי הקב"ה דכתיב "**שְׁמַע יִשְׂרָאֵל ה' אֱלֹהֵינוּ ה' אֶחָד**", ואחר אברהם שנאמר {יחזקאל לג, כד} **אֶחָד הָיָה אַבְרָהָם**, ואף כאן בימי יהושע שהיתה מלחמתם בה', נאמר {יהושע ט, ב} **לְהִלָּחֶם עִם יְהוֹשֻׁעַ וְעִם יִשְׂרָאֵל**. ומכיון שהיתה מלחמתם מכוונת נגד ה', לכן מן השמים נלחמו בם, שנאמר {י, יא} **וה' הִשְׁלִיךְ עֲלֵיהֶם אֲבָנִים גְּדֹלוֹת מִן הַשָּׁמַיִם עַד עֲזֵקָה וַיָּמֻתוּ רַבִּים אֲשֶׁר מֵתוּ בְּאַבְנֵי הַבָּרָד מֵאֲשֶׁר הָרְגוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בֶּחָרֶב.**

וכן בימי גוג ומגוג ירדו אבנים מן השמים, כמו שאמרו {שמו"ר יב, ז} על הכתוב {שמות ט, לג} ויחדלו הקולות והברד ומטר לא נתך ארצה, תלאן ברפיון, ואימתי ירדו, בימי יהושע על האמוריים, והשאר עתידין לירד בימי גוג ומגוג.

ולפי שהיתה מלחמתם מכוונת ביחוד גם נגד יהושע, לכן הראה יהושע את כחו "אז ידבר יהושע לה' ביום תת ה' את האמורי לפני בני ישראל ויאמר לעיני ישראל שמש בגבעון דום וירח בעמק אילון {להלן י, יב} [וזה טעם נוסף על העמדת מערכות השמים ע"י יהושע].

עכ"ד.

נשאלת השאלה – מה פירוש הדבר, שרצו להילחם כנגד ה'?

אומר המדרש {ויקרא רבה , פרשה כז, אות יא} – **אָמַר רַבִּי לֵוִי אוֹי לָהֶם לָרְשָׁעִים שֶׁהֵם מִתְעַסְּקִים בְּעִצּוֹת עַל יִשְׂרָאֵל וְכָל אֶחָד וְאֶחָד אוֹמֵר עֲצָתִי יָפָה מֵעֲצָתְךָ. עֵשָׂו אָמַר שׁוֹטֶה הָיָה קַיִן שֶׁהָרַג אֶת אָחִיו בְּחַיֵּי אָבִיו וְלֹא הָיָה יוֹדֵעַ שֶׁאָבִיו פָּרֶה וְרָבָה, אֲנִי אֵינִי עוֹשֶׂה כֵּן אֶלָּא (בראשית כז, מא): יִקְרְבוּ יְמֵי אֵבֶל אָבִי. פַּרְעֹה אָמַר שׁוֹטֶה הָיָה עֵשָׂו שֶׁאָמַר: יִקְרְבוּ יְמֵי אֵבֶל אָבִי, וְלֹא הָיָה יוֹדֵעַ שֶׁאָחִיו פָּרֶה וְרָבָה בְּחַיֵּי אָבִיו, אֲנִי אֵינִי עוֹשֶׂה כֵּן אֶלָּא עַד דְּאֵינוּן דַּקִּיקִין תְּחוֹת כָּרְסְיָה אִמְּהוֹן אֲנָא מְחַנֵּק יָתְהוֹן, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (שמות א, טז): וּרְאִיתֶן עַל הָאָבְנַיִם וגו' כָּל הַבֵּן הַיִלּוֹד הַיְאֹרָה תַּשְׁלִיכֻהוּ. הָמָן אָמַר שׁוֹטֶה הָיָה פַּרְעֹה שֶׁאָמַר: כָּל הַבֵּן הַיִלּוֹד הַיְאֹרָה תַּשְׁלִיכֻהוּ, וְלֹא הָיָה יוֹדֵעַ שֶׁהַבָּנוֹת נִשָּׂאוֹת לַאֲנָשִׁים וּפְרוֹת וְרָבוֹת מֵהֶם, אֲנִי אֵינִי עוֹשֶׂה כֵן, אֶלָּא לְהַשְׁמִיד לַהֲרֹג וּלְאַבֵּד. אָמַר רַבִּי לֵוִי אַף גּוֹג וּמָגוֹג לָעֲתִיד לָבוֹא עֲתִיד לוֹמַר כֵּן שׁוֹטִים הָיוּ הָרִאשׁוֹנִים שֶׁהָיוּ מִתְעַסְּקִים בְּעִצּוֹת עַל יִשְׂרָאֵל וְלֹא הָיוּ יוֹדְעִים שֶׁיֵּשׁ לָהֶם פִּטְרוֹן בַּשָּׁמַיִם, אֲנִי אֵינִי עוֹשֶׂה כֵן אֶלָּא בַּתְּחִלָּה אֲנִי מְזַדְּוֵג לַפִּטְרוֹן שֶׁלָּהֶם וְאַחַר כָּךְ לָהֶם, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (תהלים ב, ב): יִתְיַצְּבוּ מַלְכֵי אֶרֶץ, אָמַר לוֹ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, רָשָׁע לִי בְּאַתָּה לְהִזְדַּוֵּג חַיֶּיךָ שֶׁאֲנִי עוֹשֶׂה עִמְּךָ מִלְחָמָה, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (ישעיה מב, יג): ה' כַּגִּבּוֹר יֵצֵא**

---

[8] **'ברוך שאמר'**: יהושע לא ידע מה לעשות – ממשיכים או מפסיקים את הלחימה – למה ? כי אם ימשיכו להילחם, פירוש הדבר, שנכנסו למלחמה בשבת – מותר להילחם בשבת או לא ? ודאי שמותר; כך אומרת הגמרא במסכת שבת, שאם התחילו להילחם ג' ימים קודם שבת – מותר. אבל כאן יש בעיה – הם לא נלחמים בשביל ישראל, אלא בשביל הגבעונים; מותר לחלל שבת עבורם ?! – יהושע צריך להודיע לגבעונים; שבת נכנסת בשעה 17^{00}. הרבנים אומרים שלא לצאת מתחומי העיר שעתיים לפני שבת. לכן בשעה 15^{00} אנחנו חוזרים הביתה!; "ומתי תחזרו???"; "אחרי רבינו תם - 19^{00}" ☺.

[9] בביאורו על ספר יהושע.

לקבלת הגליון מידי שבוע לתיבת המייל שלחו מייל לכתובת gg2006@013.net

כְּאִישׁ מִלְחָמוֹת יָעִיר קִנְאָה, יָרִיעַ תְּרוּעָה (זכריה יד, ג): וְיָצָא ה' וְנִלְחַם בַּגּוֹיִם הָהֵם, וּמַה כְּתִיב תַּמָּן (זכריה יד, ט): וְהָיָה ה' לְמֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ.

<u>נשאלת השאלה</u> – איך אפשר בדיוק להילחם כנגד הקב"ה?!

<u>כותב ה**עץ יוסף**</u> – **בתחלה אני מזדוג כו'**. אין כוונת המאמר כפשוטו שבודאי לא שוטים המה לחשוב ללחום בהקב"ה. אך הכוונה שגוג ומגוג ירצה להפסיק הדבוק אשר לו יתברך עם ישראל ע"י שיבטלם מן המצוות. ובזה הם נלחמים בה' למרות במצותיו שלא תהיה אהבה ודבוק ישראל עם הקב"ה והקב"ה בהם. וזהו שאמר שם {תהילים ב, ג} נְנַתְּקָה אֶת מוֹסְרוֹתֵימוֹ דהיינו תפילין. ולזה יצא ה' ונלחם בעצמו עמו, מאחר שעיקר המלחמה עמו.

<u>נסכם את הדברים שאמרנו עד כה</u>:

הקב"ה השתמש ג' פעמים בברד – במצרים, אצל יהושע , והפעם השלישית שכולנו מחכים לה – בגוג ומגוג. ומתי הקב"ה משתמש בברד?! כאשר באים כנגדו וכנגד משיחו.

<u>נשאלת השאלה</u> – אם ככה, למה לפרעה הגיעה מכת ברד, הוא הרי לא מרד בקב"ה וגרר את כל העם שלו למרוד בו?

לכאורה, מכת ברד היתה צריכה לבוא על דור הפלגה!

הלכתי לחפש תירוץ, ומצאתי **בעל הטורים** בפרשת השבוע;

<u>כותב **בעל הטורים**</u> – **<u>וַיַּחְדְּלוּ הַקֹּלוֹת</u>**. ב' במסורה, ויחדלו הקולות. ויחדלו לבנות העיר מלמד שגם בדור הפלגה הממם השם בקולות וערבבם עד שחדלו לבנות וגם בכאן חדלו לבנות ע"י הקולות שיצאו מתחת סבלות מצרים.

בסדר, אז רק קולות. אבל איפה הברד??? חזרתי בחזרה לדור הפלגה, ופתחתי את **בעל הטורים** במקום;

<u>כותב **בעל הטורים**</u> – **ויחדלו**. ב' במסורה הכא ואידך ויחדלו הקולות והברד. מלמד שאף אלו נדונו בקולות וברד.

יוצא א"כ, שהפסיקו את הבניה בגלל הקולות והברד !

בפרשת נח, בדור הפלגה , אומרת התורה: {בראשית יא, ג} **וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ הָבָה נִלְבְּנָה לְבֵנִים וְנִשְׂרְפָה לִשְׂרֵפָה וַתְּהִי לָהֶם הַלְּבֵנָה לְאָבֶן וְהַחֵמָר הָיָה לָהֶם לַחֹמָר.**

נשאלת השאלה – מה פירוש "**וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ**" – מי אמר למי?

<u>אומר רש"י</u> – **איש אל רעהו.** אמה לאמה, מצרים לכוש ופוט לכנען.

<u>וכך אומר המדרש רבה</u> {בראשית רבה, פרשה לח, אות ח} – **וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ (בראשית יא, ג), מִי אָמַר לְמִי, רַבִּי בֶּרֶכְיָה אָמַר מִצְרַיִם אָמַר לְכוּשׁ.**

בדר"כ, המקור הראשון שמביא רש"י זה מדרש תנחומא, ואם הוא לא מוצא שם, הוא עובר לרבה; משום מה, רש"י לא מביא תנחומא.

הלכתי לבדוק בתנחומא, ושם כתוב {נח, אות יח} – **וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ, כּוּשׁ לְפוּט, וּפוּט לִכְנָעַן** – מצרים בכלל לא מוזכרת!

יוצא א"כ, שמי שפתח במרד היו הבנים של חם! – ומי היו הבנים שלו? אומרת התורה: {בראשית י, ו} **וּבְנֵי חָם כּוּשׁ וּמִצְרַיִם וּפוּט וּכְנָעַן.**

עפ"י רש"י, מי היה היוזם?!

מצרים אמר לכוש.

<u>שאלתי את עצמי</u> – למה הוא רצה לחפש דוקא את מצרים ראשון, הרי מצרים הוא לא הבן הראשון של חם?

<u>כותב ה**רד"ל**</u> – **מצרים אמר לכוש**. ול"נ דיליף האי הכה 'נלבנה' והכה 'נרדה' מן הכה נתחכמה לו דמצרים על ישראל וזה סיוע למ"ש בכתבים ז"ל שענין מצרים הוא א' עם ענין דור הפלגה.

פירוש הדבר, בדור הפלגה נאמר "**הָבָה נִלְבְּנָה לְבֵנִים וְנִשְׂרְפָה לִשְׂרֵפָה**" ובמצרים ג"כ בנו לְבֵנִים; כאן לְבֵנִים ושם לְבֵנִים – גזירה שווה.

עפ"י זה חשבתי לומר, שאם מצרים אמר לכוש, מי שהתחיל את המרד על ה' ועל משיחו היה מצרים; אמר הקב"ה: "אה, מצרים אמר לכוש?! לעתיד לבוא, אעשה איתו חשבון. כרגע "**<u>וַיַּחְדְּלוּ הַקֹּלוֹת</u>**", אבל כאשר מצרים תהיה אומה בפני עצמה, הוא יקבל ברד!" – ולכן נתן הקב"ה למִצְרַיִם במצרים את מכת הברד, שהיה חייב להם עוד מדור הפלגה!

אם אלה הדברים, נוכל כעת להבין את דברי ה**אר"י הקדוש**:

אומר ה**אר"י הקדוש**, כל נשמות דור המבול ודור הפלגה חזרו בחזרה לעולם בגלות מצרים; אותן נשמות שלא תוקנו בדור המבול, חזרו בחזרה בגלות מצרים והושלכו ליאור. אותן נשמות שלא תוקנו בדור הפלגה, חזרו ג"כ בגלות מצרים ושועבדו בעבודת פרך בעשיית לבנים – מדה כנגד מדה; הם חטאו בלבנים ובמצרים הם תיקנו בלבנים.

ולמה התיקון שלהם הגיע דוקא בגלות מצרים?! כי מצרים הוא שפתח את המרד בקב"ה!

לקבלת הגליון מידי שבוע לתיבת המייל שלחו מייל לכתובת gg2006@013.net

אם אלה הם בני הדברים, רק עוד סנסן אחד: ☺

כותב ה**שפתי כהן** – **כִּי בַּפַּעַם הַזֹּאת אֲנִי שֹׁלֵחַ אֶת כָּל מַגֵּפֹתַי**. פירש רש"י ז"ל למדנו מכאן שמכת הבצורת היא כנגד כל המכות. ותימא שמגפתי כתיב כמו שאמר את כל מגפתי, והיא אחת ואמר 'כל', לפי שיש בה אש מתלקחת בתוך הברד, וכלי זעמו של הקב"ה הם אש ומים, הרי דור המבול היו מים צוננין ורותחים, וכן בסדום אמר {בראשית יט, כד} וה' המטיר על סדום גפרית ואש וגו', וכן במצרים נאמר {שמות טו, ז} תשלח חרוך יאכלמו כקש, ואמר {שם י} צללו כעופרת במים אדירים, וכן בגיהנום אש וגיהנום שלג, כאומרם ז"ל {תנחומא ראה, יג} יושבין ששה חודשים בגיהנום של אש וששה חודשים בשלג, אם כן לזה אמר "כל מגפותי" שהם האש והמים.

אומר ה**גאון מוילנא** {ליקוטים על התורה} – **כִּי בַּפַּעַם הַזֹּאת אֲנִי שֹׁלֵחַ אֶת כָּל מַגֵּפֹתַי**. ג' לגיונות של הקב"ה שנפרע מהן מעוברי רצונו, והן ג' אמות אמ"ש, חורב אש, זרם רוח, מטר מים. ובסדום נפרע באש, ומבול במים, ודור הפלגה ברוח להפיצם על פני כל הארץ, ומצרים בשלשתם דם וצפרדע במים, ארבה ברוח, שחין באש, ובברד היו שלשתן הוא עצמו מים, ואש מתלקחת בתוך הברד, ויהי קולות וגו' הוא ברוח, וז"ש שם "את כל מגפותי", וכן המה שלשה באדם והדבור מחבר את כולם, וז"ש חז"ל: מי שפרע מדור המבול ומדור הפלגה ומאנשי סדום וממצרים הוא יפרע ממי שאינו עומד בדיבורו.

פירוש הדבר, בפה שך האדם יש את ג' המגפות של הקב"ה; כשהקב"ה נופח נשמה באדם, הוא מכניס בו את שלושת הכוחות הללו – אש, רוח ומים – ומזה נעשה הדיבור!

אחרי מכת ברד, כשבאו שלושת המגפות של הקב"ה – מה יצא מפרעה??? המילים "**ה' הַצַּדִּיק וַאֲנִי וְעַמִּי הָרְשָׁעִים**" – כי הפה של פרעה נפתח לראשונה, רק לאחר שלושת המגפות האלה!

לאחר שנפתח לו הפה, גם לעם ישראל נפתח הפה – "**וּלְמַעַן תְּסַפֵּר בְּאָזְנֵי בִנְךָ וּבֶן בִּנְךָ אֵת אֲשֶׁר הִתְעַלַּלְתִּי בְּמִצְרַיִם**", לכן בפרשה הבאה, נפתח בפעם הראשונה הפה של עם ישראל.

למה נפתח הפה? איך הוא נפתח? מה יש במכת ברד ? למה זה שלוש כוחות ? ולמה מי שפרע מדור המבול ומדור הפלגה הוא יפרע ממי שלא עומד בדיבורו ? כל זה בשיעור הבא בע"ה !!!

לקבלת הגליון מידי שבוע לתיבת המייל שלחו מייל לכתובת gg2006@013.net

פרשת וארא – יד השם – שנת תשפ"ב.

פרשת השבוע שנקרא בע"ה בשבת זו, פרשת וארא. עוסקת הפרשה בשבע מתוך עשרת המכות במצרים, ובפרשה הבאה – פרשת בא, תעסוק התורה בג' המכות הנוספות. אומר בעל ההגדה: "**רַבִּי יְהוּדָה הָיָה נוֹתֵן בָּהֶם סִימָנִים: דְּצַ"ךְ. עַדַ"ש. בְּאַחַ"ב**".

העובדה שר' יהודה נתן בהם סימנים, זה לא בגלל הקושי לזכור את עשרת המכות – אז למה בכל זאת הוא נתן בהם סימנים?

<u>אומר המדרש {תנחומא , פרשת וארא, אות ט}</u> – **אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: הַמַּטֶּה מִשְׁקַל אַרְבָּעִים סְאָה הָיָה, וְשֶׁל סַנְפִּירִינוֹן הָיָה, וְעֶשֶׂר מַכּוֹת חֲקוּקוֹת עָלָיו נוֹטָרִיקוֹן דְּצַ"ךְ עָדַ"שׁ בְּאַחַ"ב.**

בא הספר **תולדות אדם** ואומר בשם **הגר"א**, שזו המחלוקת שהיתה בין ת"ק לר' יהודה – האם על המטה היה כתוב דם צפרדע כינים וכו', או שהיה כתוב עליו דצ"ך עד"ש וכו';

<u>אומר ה**תולדות אדם**</u> – **רבי יהודה היה נותן**. שמעתי בשם הגאון החסיד ז"ל [הגר"א], שרבי יהודה חולק על ת"ק, שהרי כל העשר מכות היו כתובים במטה כאמרם ז"ל במדרש {שמו"ר ח, ג}, וסבר ת"ק שהיו כתובים בתיבות שלימות: דם צפרדע וכן כולם, ורבי יהודה סבר שהיה כתוב רק נוטריקון דצ"ך עד"ש כו'.

ולפי"ז אפשר לומר דכולי עלמא ס"ל שהיו כתובים נוטריקון, אלא דת"ק ס"ל שהיו כתובים שנים שנים, וכמו שנאמר ביד חזקה שנים כו', ורבי יהודה ס"ל שהיה כתוב בג' צרופים.

<u>נשאלת השאלה</u> – ולמה היה צריך לכתוב את זה בצורה הזאת ודוקא על המטה ולא במקום אחר?

בא ה**פרדס יוסף** ועונה תשובה;

<u>אומרים חז"ל במדרש {ילקוט שמעוני תהלים, רמז תתפ"ג}</u> – על מזמור קל"ו בתהלים: **לְמַכֵּה מִצְרַיִם בִּבְכוֹרֵיהֶם כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ. למכה מצרים בבכוריהם, בשעה ששלח הקב"ה מכת בכורות אמר לו בחצות הלילה ומת כל בכור, נכנסו כל הבכורות אצל אבותיהם ואמרו להם כל מה שאמר משה הביא עליהם אין אתם מבקשים שנחיה בואו והוציאו את העברים האלה מבינינו ואם לאו אנו מתים, השיבו להם ואמרו: אפילו כל המצריים מתים אינם יוצאים מכאן. מה עשו, נכנסו כל הבכורות אצל פרעה והיו מצווחין לפרעה ואומרין בבקשה ממך הוצא את העם הזה שבשבילם רעה תבא עלינו ואליך, אמר לעבדיו צאו וקפחו שוקיהם של אלו, מה עשו הבכורות, מיד יצאו ונטל כל אחד חרבו והרג את אביו, שנאמר "למכה מצרים בבכוריהם". 'למכה בכורי מצרים' אין כתיב כאן, אלא "למכה מצרים בבכוריהם". ששים רבוא הרגו הבכורות באבותיהן**...

א"כ במכת בכורות היו שני חלקים: הא' שהבכורות מתו, והב' שהמצריים הוכו ע"י הבכורים.

<u>אומר ה**פרדס יוסף**</u> – ויש לפרש דקשה על ר' יהודה מה הורה לנו בסימניו, ורק ניחא דקשה מדוע בכל המכות לא אמר תיבת 'מכת' כמו 'מכת דם' וכו' רק בבכורות. אבל אתי שפיר במה שאמרו חז"ל שהבכורים מכים אביהם וזה פירוש 'מכת בכורות', ולכן בא ר' יהודה וחולק עליו שהפשט הוא שמתו הבכורים, ובבכוריהם לדרשא אחריתא, ונותן סימנים ומרמז ראשי תיבות רק בכורות ולא מכת בכורות, דאם לא כן היה ראשי תיבות באחמ"ב ולא באח"ב.

בא ה**מהר"ל** ואומר, שהחלוקה של **דְּצַ"ךְ עָדַ"שׁ בְּאַחַ"ב** היתה חלוקה לג' סדרים של מכות;

<u>כותב ה**מהר"ל** {גבורות ה', פרק נ"ז}</u> – ויש לדקדק מה חדש רבי יהודה בסימן הזה ומה צריך לסימן הזה. ובודאי כאשר ראה רבי יהודה באלו מכות דבר מסודר נתן לסדר שלהם סדר ראוי, וזה שראה כי היה מכת הדם בהתראה ומכת צפרדע בהתראה ומכת כנים בלא התראה, ואח"כ חזר לסדר הראשון – מכת ערוב בהתראה ומכת דבר בהתראה ומכת שחין בלא התראה, ואחר כך חזר לסדר הראשון – מכת ברד בהתראה ומכת ארבה בהתראה ומכת חושך בלא התראה, ומכה אחרונה שהוא מכת בכורות גם כן בהתראה, ולסדר הזה נתן סימן דצ"ך עד"ש באח"ב.

בא ה**של"ה הקדוש**, ואומר שבכל א' מהשלשות כתוב לשון 'ידיעה';

<u>כותב ה**של"ה הקדוש** {וארא, נר מצוה, אות א}</u> – 'למען תדע כי אין כה' אלהינו' {שמות ח, ו}. 'למען תדע כי אני ה' בקר הארץ' {שם שם, יח}. 'בעבור תדע כי אין כמוני בכל הארץ' {שם ט, יד}. שלש 'תדע' אלה, הם: מציאות השם יתברך, והשגחתו, ויכלתו. 'אין כה' אלהינו', כי הוא מחויב המציאות, והוא הממציא את הכל, כל העולמות העליונים ותחתונים. 'כי אני ה' בקרב הארץ', אמר על השגחתו יתברך. 'בעבורתדע כי אין כמוני בכל הארץ', רומז על יכולתו יתברך, כי הוא יכול על כל היכולים. וכן נצטוינו לידע דבר זה בידיעה אמתית. ולא די באמונה מצד הקבלה, רק ידיעה בלב מצד ההשגה, כמו שנאמר {דברים ד, לט} 'וידעת היום והשבות אל לבבך כי ה' הוא האלהים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת אין עוד'. 'ה'

לקבלת הגליון מידי שבוע לתיבת המייל שלחו מייל לכתובת gg2006@013.net

הוא האלהים', זהו מציאת השם יתברך. 'בשמים ממעל ועל הארץ מתחת', זהו השגחתו בעליונים ובתחתונים. 'אין עוד', זה מורה על יכלתו, כי אין בלתו להיות בעל יכולת במוחלט, כי הוא יתברך יכול על כל היכולים, וברצונו יתברך נותן יכולת למי שירצה, וברצונו נוטל. וכל זה צריך לידע בלב ולהשיג, נוסף על קבלת האמונה.

בא ה**כלי יקר** ומביא דבר נפלא בשם ה**אברבנאל** – החלוקה של **דְּצַ"ךְ עֲדַ"שׁ בְּאַחַ"ב** היתה כנגד ג' סקטורים שהיו במצרים: הא' כופרים באלקים, הב' סברו שיש אלקים אבל לא מענין אותו מה נעשה בעולם, הג' סברו שיש אלקים – הוא ברא את העולם ומענין אותו מה קורה בעולם, אבל הוא לא שולט בטבע;

כותב ה**כלי יקר** – **כה אמר ה' בזאת תדע כי אני ה'.** לשון זה נאמר במכה ראשונה של סדר דצ"ך, וכן במכה ראשונה של סדר עד"ש נאמר למען תדע כי אני ה' בקרב הארץ וכן במכה ראשונה של סדר באח"ב נאמר בעבור תדע כי אין כמוני בכל הארץ, גם מהרי"א [אברבנאל] נתעורר ע"ז ופירש שפרעה היה חולק על ג' דברים. האחד הוא מציאות השי"ת, כי כחש בה' ויאמר לא הוא (ירמיה ה, יב) ולא ידעתי את ה' (שמות ה, ב) על כן נאמר במכה ראשונה בזאת תדע כי אני ה'. השניה, שהיה חולק לומר אם תמצא לומר שיש אלוה בנמצא מ"מ אינו משגיח בשפלים, על זה נאמר כי אני ה' בקרב הארץ, השלישית הוא, שהיה חולק על יכולת הש"י לומר שאינו יכול לשנות הטבע כלל, על זה אמר כי אין כמוני בכל הארץ, כלומר יכול לפעול כחפצו.

ואומר אני להוסיף ביאור על דבריו, להכניס כל ג' מכות תחת סוג אחד, כי ג' מכות ראשונים באו לאמת מציאת הש"י, לפי שהמצרים אמרו שהיאור הוא אלהיהם אין עוד מלבדו, ע"כ עשה ה' שפטים באלהיהם להורות שיש גבוה מעל כל גבוה, וכן מסיק בב"ר (פט.ד) הרשעים מתקיימים על אלהיהם שנאמר והנה עומד על היאור ש"מ שחשבוהו לאלהות, ע"כ נאמר במכת היאור בזאת תדע כי אני ה' וגו'. ובענין הצפרדעים ששרץ היאור הורה שגם היאור ישרוץ דברים המאמתים מציאות הש"י, כי פרעה היה מחלל השם ואמר לא ידעתי את ה'. ע"כ הודיע היאור כי ראוי לקדש השם, כי הצפרדעים קדשו השם ברבים כדאיתא (פסחים נג:) שחנניא מישאל ועזריה מסרו נפשם על קידוש השם ולמדו קל וחומר מצפרדעים שעלו בתנורים, ולפיכך לא מתו אותם שבתנורים כדמסיק בילקוט פרשה זו ובכנים נאמר אצבע אלהים הוא. הרי שבמכה זו גם החרטומים הודו והמליכו שמו ית', לומר שמכה זו ממנו ית' והודאת בעל דין כמאה עדים דמי.

ובסדר עד"ש נרמז כי הוא יתברך משגיח למטה בכל פרטי האישים, להוציא מלב האומרים שאין הקב"ה משגיח כי אם על כללות המין ולא בפרטות על כל דרכי איש, ולפי דבריהם הכל נכנס בערבוביא כי אין הבדל בין איש לחבירו ובין עובד אלהים לאשר לא עבדו, ע"כ בא עליהם הערב בערבוביא, וכתיב והפלתי ביום ההוא את ארץ גושן אשר עמי עומד עליה לבלתי היות שם ערוב. וזה מופת חותך שיש הבדל בין צדיק לרשע ושהקב"ה משגיח על כל פרטי האישים, לכך נאמר שם למען תדע כי אני ה' בקרב הארץ. לומר שהשגחתי הפרטית גם בתחתונים. וכן במכת הדבר כתיב והפלה ה' בין מקנה ישראל ובין מקנה מצרים. והיינו מצד השגחתו יתברך הפרטית. וכן בשחין שהיה האבק פורח בכל ארץ מצרים, ואעפ"כ הבדיל בין ישראל למצרים, לפיכך לא יכלו החרטומים לעמוד לפני משה, ר"ל שלא יכלו לעמוד בויכוח שהיה להם עם משה מפני השחין, כי לכל מכה נתנו סבה חוץ לזו שלא יכלו לתת סבה, כי כל המכות באו בפעם אחת על כל מצרים והחרטומים היו בכלל המכה, אבל מכת השחין בא תחילה על החרטומים ואח"כ על כל מצרים, שנאמר כי היה השחין בחרטומים ובכל מצרים. ע"כ לא יכלו לעמוד בויכוח, כי טען משה עליהם שחטאם גרם להם שלקו תחילה, לפי שעד הנה גרמו החרטומים קישוי לב פרעה בלהטיהם וכזביהם.

בסדר באח"ב פירש מהרי"א שבאו לאמת יכולת הש"י. ולי נראה שפרעה טען שתי רשויות הם, ע"כ נאמר במכה ראשונה של סדר באח"ב למען תדע כי אין כמוני בכל הארץ. רוצה לומר אין עוד מלבדו ית' איזו רשות אחר, מכלל שפרעה טען שיש עוד אלוה אחר ונראין הדברים שטען זה על מזל טלה והשמש, כי מצינו ששלשה מכות היו מונעים אור השמש והמזלות, כי ברדת הברד מסתמא היו השמים מתקדרים בעבים עד שלא יכלו לראות השמש כל זמן ירידת הברד, ובמכת הארבה כתיב ויכס את עין הארץ. היינו השמש כי היא עין הארץ, לפיכך ותחשך הארץ. וכן במכת החושך, וכן מכת בכורות בלילה, וכל זה ראיה שטען פרעה על השמש ומזל טלה שכחם גם כן גדול, ע"כ נאמר בברד אשר לא היה כמוהו, וכן בארבה נאמר לפניו לא היה ארבה כמוהו, וכל זה מופת למאמר כי אין כמוני בכל הארץ. וכל שכן מכת בכורים שהוא סימן להכנעת מזל טלה בכור לכל המזלות, ודבר זה מחוור יותר מן פי' מהרי"א, ולשון הכתוב מוכיח האומר כי אין כמוני.

לאחר הדברים האלה, הייתי רוצה להיכנס לשאלה נפלאה שמצאתי בספר **יד יוסף**[10] – **לר' יוסף צרפתי** זצ"ל;

[10] **ברוך שאמר**: נכתב לפני כ – 400 שנה. לחובבי המאמרים שביניכם זה יתאים, כאשר כל מאמר נע בין 30-10 דפים, וכה ב'שחיית פרפר' עוברים את כל ים התורה במאמר א'. אבל למחפשי הציורים והסמיילים שביניכם זה לא יתאים ☺

לקבלת הגליון מידי שבוע לתיבת המייל שלחו מייל לכתובת gg2006@013.net

בפרשת וארא, מדבר **היד יוסף** על מכות מצרים. בראש ובראשונה הוא אומר, שכדי להכיר את הבורא ית' ואת גדלותו, צריך להיכנס בשלשה שערים, כאשר בכל שער אתה נכנס לרובד עמוק יותר של השכינה הקדושה; את השער הראשון פתח לנו יעקב אבינו, כמ"ש {בראשית כח, יז} **וַיִּירָא וַיֹּאמֶר מַה נּוֹרָא הַמָּקוֹם הַזֶּה אֵין זֶה כִּי אִם בֵּית אֱלֹהִים וְזֶה שַׁעַר הַשָּׁמָיִם**. את השער השני פתח משה רבינו[11], ואת השלישי שאר הנביאים.

כדי לנסות 'להבין' את גדלות הבורא ית' – ניקח לדוגמא תפוז – יש לו קליפה, ומתחת לקליפה יש קליפה נוספת לבנה ורק מתחתה נמצא הפרי עצמו. ככה שאם נקלף את הקליפה הראשונה ולא נרצה לאכול מהתפוז, התפוז יוכל להישמר בזכות הקליפה השניה – מה שנקרא התפוז עומד כרגע על 'סְטֶנְדּ-בַּי' ☺; וכשחשקה נפשך לאכול מהתפוז, אתה פותח אותו וחותך אותו לפלחים – כל פלח הוא מעין מימיה של מיץ טבעי! – כל זה הגיע מגרעין אחד שנכנס לתוך האדמה!

כעת בואו נתבונן על עולם החי – ולא על החיות הגדולות דוגמת היפופוטם ופיל, אלא ב'קטנה' – הנמלה – יש בתוכה לב וכליות ומעיים ולבלב וכו'. היא שוקלת פחות מגרם ויש בה את כל המערכות הללו! אחרי עולם החי, נוכל להתבונן על גוף האדם עצמו – {איוב יט, כו} **וּמִבְּשָׂרִי אֶחֱזֶה אֱלוֹהַּ**. תתבונן איך הגוף שלך עובד; ניקח לדוגמא את העין: כל רגע היא נפתחת ונסגרת. היא אפילו נשטפת בצורה אוטומטית וככה האדם יכול להמשיך לראות[12]! ועוד, תינוק שנולד – איך הוא מתהווה ברחם ואיך הוא נולד, וכשהוא נולד מיד מחכה לו חלב, וכשיוצאים לו שיניים זה גם פלא עצום – עצם מוציאה עצם – איפה נראה דבר כזה?!

לאחר גוף האדם, עוברים לעולם הגלגלים – שמש, ירח, כוכבים וכו'; אומר הנביא ישעיה {מ, כו}: **שְׂאוּ מָרוֹם עֵינֵיכֶם וּרְאוּ מִי בָרָא אֵלֶּה**, ואומר הזוהר הקדוש, אם תחבר את המילה "**מִי**" עם המילה "**אֵלֶּה**" – תקבל את מי שברא אותם – 'אלהים'.

לאחר עולם הגלגלים, עוברים לעולם המלאכים;

הגיע פעם בחור אחד לראדין, ולא היה לו איפה לישון. הלך אותו בחור ודפק על דלת ביתו של ה**חפץ חיים**; פותח ה**חפץ חיים** את הדלת ורואה את הבחור: "שלום עליכם, איך אפשר לעזור?"

"הגעתי ברכבת ואני לא מוצא מקום לישון בו – כל הבתים חשוכים ורק אצלך יש אור"

"בכבוד תיכנס...! מחר בבוקר אקח אותך לישיבה" – נתן לו לאכול ולשתות, ולפני שחזר ה**חפץ חיים** ללימודו, הוא שאל אותו: "אתה נוהג לקרוא משהו לפני השינה ?"

"כן, לא משהו קבוע ... מה שמזדמן – יש לך משהו בשבילי?"

"בודאי!" – הלך ה**חפץ חיים** והוציא לו מארון הספר ספר **רזיאל המלאך**. 😐

"לקרוא בספר הזה?! למה?!?!"

אמר לו ה**חפץ חיים**: "כדי שתבין את גדלותו של הקב"ה!"

אומר **היד יוסף**, ישנה דרך נוספת להכיר את גדלותו של הבורא מבלי להסתכל בתפוז ובגלקסיה וכו' – איך? בעזרת התורה הקדושה! – מתחיל בבראשית ומסיים ב'זאת הברכה'. לומד בבלי וירושלמי, מדרשים ומשניות ועוד ועוד – חכמה אינסופית! מזה לבד אפשר לראות עד כמה הקב"ה גדול!

השער השלישי שישנו, הוא שער הניסים, אומר ה**יד יוסף**. מההתבוננות בכל הניסים שעשו הנביאים, אפשר לראות את גדלות הבורא; תתבונן מה עשה אלישע הנביא, כשלקח את בנה של האישה השונמית והחזיר אותו לחיים. וכך עשה אליהו הנביא לבנה של האישה הצרפית. ומה עשה משה רבינו?! קרע לנו את הים, הוריד לנו מָן במדבר – ז"ש {תהלים עח, כג} **וַיְצַו שְׁחָקִים מִמָּעַל וְדַלְתֵי שָׁמַיִם פָּתָח**.

לאחר שמציב ה**יד יוסף** את היסודות הללו על פני חמשה עמודים, הוא שואל שאלה נפלאה;

בסוף פרשת 'וזאת הברכה', אומרת לנו התורה מי היה משה רבינו – {דברים לד, י} **וְלֹא קָם נָבִיא עוֹד בְּיִשְׂרָאֵל כְּמֹשֶׁה אֲשֶׁר יְדָעוֹ ה' פָּנִים אֶל פָּנִים**: {יא} **לְכָל הָאֹתֹת וְהַמּוֹפְתִים אֲשֶׁר שְׁלָחוֹ ה' לַעֲשׂוֹת בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם לְפַרְעֹה וּלְכָל עֲבָדָיו וּלְכָל אַרְצוֹ.**

<u>נשאלת השאלה</u> – מה גדול יותר, להביא צפרדעים למצרים או להחיות מתים? להרוג את הבכורות או להחיות מתים?

לכאורה, כל המכות במצרים לא שווים להחייאת מת א' שעשה אליהו הנביא. אז למה אומרת התורה "**לְכָל הָאֹתֹת**

---

[11] **ברוך שאמר**: גם מה שראה משה רבינו כשהיה במרום ג' פעמים, זה דבר דק מן הדק מכל מה שיש במרום, זה שנאמר {דברים ג, כד} **אַתָּה הַחִלּוֹתָ לְהַרְאוֹת אֶת עַבְדְּךָ אֶת גָּדְלְךָ וְאֶת יָדְךָ הַחֲזָקָה** וגו' – היינו, שרק התחלת להראות לי מה יש במרום.

[12] **ברוך שאמר**: סיפר לי פעם יהודי, שנסתם לו 'שק הדמעות' בעין. ואם אין דמעות, מופיעות דלקות חוזרות ונשנות; הוא הלך לעשות ניתוח בשק הדמעות, כאשר בניתוח נמצא פלסטיקאי, רופא עיניים ורופא אף אוזן גרון; הוציאו לו צינורית לשק הדמעות דרך האף החוצה – מעין מרזב! אתם מתארים לעצמכם כשאתם קמים בבוקר ומברכים "**פּוֹקֵחַ עִוְרִים**" – מה מונח בזה?!

לקבלת הגליון מידי שבוע לתיבת המייל שלחו מייל לכתובת gg2006@013.net

וְהַמּוֹפְתִים אֲשֶׁר שָׂלְחוֹ ה' לַעֲשׂוֹת בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם וכו' – וכי בזה נמדדת גדלותו של משה רבינו?! מה עם זה שהוא עלה למרום ג' פעמים? ומה עם זה שהוא נאבק עם מלאכי השרת לקבל את התורה? – וכי אפשר להשוות את המאבק שלו עם מלאכי השרת למכת צפרדע וכינים[13]?!

וכך שואל **היד יוסף** – דראוי להבין דשאר הנביאים עשו אותות גדולים מאלו: אליהו החיה המת ואלישע וגם אליהו קרע הירדן ויהושע העמיד השמש?

משה רבינו מגיע בשליחותו של הקב"ה אל פרעה, ואומר לו שהוא שליחו של הקב"ה;

כותב ספר הישר – **וישכימו משה ואהרן ממחרת וילכו עד בית פרעה ומטה האלהים לקחו בידם. ויהי בבואם אל שער המלך ושני כפירי אריות סגורים שם בכבלי ברזל ואין איש יוצא ובא מפניהם, לבד מאשר יצוה המלך לבוא ויבואו אתם המלחשים ויסירו הכפירים בלחשיהם ויביאוהו למלך. וימהר משה וינף את המטה על הכפירים ויתירם ויבואו משה ואהרן בית המלך. וגם הכפירים באו אתם בשמחה וירדפו אחריהם וישמחו כאשר ישמח הכלב אל אדוניו בבואו מן השדה. ויהי כראות פרעה את הדבר הזה, ויתמה על ככה ויבהל מאד מפני השמועה כי היה תארם כתואר בני האלהים. ויאמר פרעה אל משה ואל אהרון: מה תחפצו? ויענוהו לאמר: ה' אלהי העברים שלחנו אליך לאמר שלח את עמי ויעבדוני. ויהי כשמוע פרעה את דבריהם ויירא מאד מפניהם, ויאמר אליהם: לכו היום ובאתם אלי למחר. ויעשו כדבר המלך. ויהי בלכתם וישלח פרעה ויקרא אל בלעם הקוסם ואל יונוס וימברוס בניו ואל כל המכשפים והחרטומים והיועצים אשר למלך ויבואו כולם וישבו לפני המלך** ישיבת חירום בקבינט ☺ **. ויספר להם המלך את כל הדברים אשר דיברו אליו משה ואהרון אחיו. ויאמרו החרטומים אל המלך: ואיך באו אליך האנשים מפני הכפירים האסורים בשער** איך הם הגיעו אליך, הרי יש אריות בשער שמעולם לא עבר אותם אדם ?! **ויאמר המלך: כי הניפו מטיהם על הכפירים ויתירום ויבואו אלי וגם הכפירים שמחו לקראתם כשמוח הכלב לקראת אדוניו. ויען בלעם בן בעור הקוסם את המלך לאמר: אין אלה כי אם מכשפים כמונו** אל תיבהל, הם מכשפים בדיוק כמונו. זה תרגיל מס' 17 בספר הכישופים. **ועתה שלח נא בעדם ויבואו ונבחנה אותם. ויעש המלך כן. ויהי בבוקר וישלח פרעה אל משה ואל אהרן לבוא לפני המלך. ויקחו את מטה האלהים ויבואו אל המלך וידברו לו לאמר: כה אמר ה' אלהי העברים שלח את עמי ויעבדוני. ויאמר אליהם המלך: ומי יאמין לכם כי שלוחי אלהים אתם ועל פיו באתם אלי. עתה תנו לכם מופת ואות כדבר הזה ואז יאמנו דבריכם אשר תדברו.**

[13] **ברוך שאמר:** למרות שחז"ל מביאים, שהיו י"ד סוגי כינים.

וימהר אהרון וישלך את המטה מידו לפני פרעה ולפני עבדיו ותשב המטה לתנין. ויראו החרטומים את הדבר הזה ויעשו גם הם החרטומים כן וישליכו איש מטהו ארצה ויהיו לתנינים[14]. וישא תנין מטה אהרן את ראשו ויפתח את פיו לבלוע את תניני מטות המכשפים, ויען בלעם הקוסם ויאמר: מימי קדם היה הדבר הזה אשר יבלע תנין את רעהו ואשר יבלעו דגי הים איש את רעהו. ועתה השיבהו נא למטה כבראשונה ונשיבה גם אנחנו את מטותינו כבראשונה. והיה אם בלע מטך את מטותינו וידענו כי רוח אלהים בך, ואם אין ואם לא תצליח, **הנה חרש** [מכשף] **אתה כמונו. וימהר אהרן וישלח ידו ויחזק בזנב התנין ויהי למטה בכפו. ויעשו גם הם החרטומים כן במטותם ויחזיקו איש בזנב תנינו ויהיו למטות כבראשונה. ויהי בשובם למטות ויבלע מטה אהרן את מטותם.**

עוד, אומרים חז"ל במדרש {שמות רבה, פרשה ט, אות ו} - **וַיִּקְרָא גַּם פַּרְעֹה לַחֲכָמִים וְלַמְכַשְּׁפִים, בְּאוֹתָהּ שָׁעָה הִתְחִיל פַּרְעֹה מְשַׂחֵק עֲלֵיהֶם וּמְקַרְקֵר אַחֲרֵיהֶם כְּתַרְנְגֹלֶת, וְאוֹמֵר לָהֶם, כָּךְ אוֹתוֹתָיו שֶׁל אֱלֹהֵיכֶם, בְּנֹהַג שֶׁבָּעוֹלָם בְּנֵי אָדָם מוֹלִיכִין פְּרַקְמַטְיָא לְמָקוֹם שֶׁצְּרִיכִין לָהֶם, כְּלוּם מְבִיאִין מוּרְיֵיס לְאַסְפַּמְיָא** וכי מישהו מביא ציר דגים לספרד – והלא ספרד היא מרכז הדגים של העולם!**, דָּגִים לְעַכּוֹ, אֵין אַתֶּם יוֹדְעִין שֶׁכָּל הַכְּשָׁפִים בִּרְשׁוּתִי הֵן, מִיָּד שָׁלַח וְהֵבִיא תְּנִינוֹקוֹת מִן אִסְכּוֹלִי** מבתי הספר **שֶׁלָּהֶם, וְעָשׂוּ אַף הֵם כָּךְ** זרקו את המקלות והפכו להיות ג"כ נחשים**, וְלֹא עוֹד אֶלָּא קָרָא לְאִשְׁתּוֹ וְעָשְׂתָה כָךְ, שֶׁנֶּאֱמַר: וַיִּקְרָא גַּם פַּרְעֹה, מַהוּ גַּם, שֶׁאַף לְאִשְׁתּוֹ קָרָא וְעָשְׂתָה כֵן. וַיַּעֲשׂוּ גַּם הֵם חַרְטֻמֵּי מִצְרַיִם, מַהוּ גַּם, אֲפִלּוּ הַתִּינוֹקוֹת שֶׁל אַרְבַּע וְחָמֵשׁ שָׁנִים קָרָא וְעָשׂוּ כֵן.**

הגמרא במנחות מספרת, שבמצרים היו שני מכשפים – הא' קראו לו יוחנא והשני ממרא;

אומרת הגמרא {מסכת מנחות פה, א} – **אמרי ליה יוחנא וממרא למשה: תבן אתה מכניס לעפריים** אתה בא למכור תבן במקום שכולם מוכרים?! תלך למקום שאין בו תבן ותמכור; פירוש הדבר, אמרו לו: "מה אתה עושה לנו קסמים שמקל נהפך לנחש כאן במצרים?! תלך לשוויץ ותעשה שם את הקסמים האלה!" . **אמר להו** השיב להם משה: **אמרי אינשי** אנשים אומרים: **לְמָתָא ירקא ירקא שְׁקוֹל** למקום ירקות, הבא ירקות [למכור].

לפני ארבעים שנה הייתי צריך טפט לקיר; קניתי דירה שהיה בה משהו מיוחד 'זכר לחורבן' – חצי קיר היה עם טפט וחצי קיר בלי ☺. אז חיפשתי לקנות טפט תואם. נכנסתי לא'

[14] אומר הספורנו, שהיה הבדל בין התנין של אהרן לבין התנינים של החרטומים. של אהרן היה חי והולך. אבל של החרטומים היו רק דָּמֶה ולא זזו. כי אין כישוף שיכל לתת רוח חיים בדומם.

לקבלת הגליון מידי שבוע לתיבת המייל שלחו מייל לכתובת gg2006@013.net

החנויות כאן בבני ברק ושאלתי אותו אם יש לו כזה טפט, אמר לי מיד: "אדוני, זה טפט משנת 73 – אנחנו בְּ – 82!. אבל אם אתה מתעקש, תיסע לרח' בן יהודה בת"א – יש שם 50 חנויות של טפטים, בטוח תימצא שם!", הלכתי לשם ובס"ד מצאתי את הטפט! – וזה מה שאמר להם משה רבינו "**לְמָתָא ירקא ירקא שקול**" – אם אתה רוצה לקנות משהו, תלך למקום שמוכרים אותו!

אמרו לו המכשפים: "מה אתה מביא לנו כישופים כאלה למצרים?! זה כל ילד יודע לעשות!" – אבל אם הוא יעשה להם כישופים שהם לא ראו מעולם במצרים וא"א לעשות אותם באמצעות כישופים, אז הם יבינו שיש כאן יד ה' והוא מנהיג את הבריאה ואין שום דבר ששולט בו!

אותם חרטומים, הצליחו להחדיר לכל העולם שמשה רבינו מכשף – ומה הראיה?

<u>אומר המדרש {אסתר רבה, פרשה ז, אות יג}</u> – המן מנסה לשכנע את אחשורוש להשמיד את היהודים; אמר המן לאחשורוש: "תדע לך, שהיהודים האלה **[ו]כופרים בְּמִי שֶׁעָשָׂה לָהֶם טוֹבָה, בּוֹאוּ וּרְאוּ מֵאוֹתוֹ עָנְיֵי פַּרְעֹה מָה עָשׂוּ, כְּשֶׁיָּרְדוּ לְמִצְרַיִם קִבְּלָם בְּסֵבֶר פָּנִים יָפוֹת, וְהוֹשִׁיבָם בְּמִיטַב הָאָרֶץ, וְזָן אוֹתָן בְּשִׁנֵּי רְעָבוֹן, וְהֶאֱכִילָם כָּל טוּב שֶׁבְּאַרְצוֹ, פַּלְטֵרִים הָיוּ לוֹ לִבְנוֹת וְהָיוּ בּוֹנִין שָׁם, בְּכָל זֹאת לֹא הָיָה יָכוֹל לָהֶם, וְלֹא עוֹד אֶלָּא שֶׁבָּאוּ בַּעֲלִילָה וְאָמְרוּ לוֹ (שמות ה, ג): לִזְבֹּחַ לַה' אֱלֹהֵינוּ נֵלֵךְ דֶּרֶךְ שְׁלֹשֶׁת יָמִים, אַחַר כָּךְ נָשׁוּב, אִם רְצוֹנְךָ הַשְׁאִילֵנוּ כְּלֵי כֶסֶף וּכְלֵי זָהָב וּשְׂמָלוֹת, וְהִשְׁאִילוּם כַּסְפָּם וּזְהָבָם וְכָל הַבְּגָדִים הַטּוֹבִים שֶׁלָּהֶם, וְטָעֲנוּ כָּל אֶחָד כַּמָּה חֲמוֹרִים שֶׁלָּהֶם לְאֵין מִסְפָּר, עַד שֶׁנִּצְּלוּ אֶת מִצְרַיִם, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (שמות יב, לו): וַיְנַצְּלוּ אֶת מִצְרָיִם, וּבֵרְחוּ לָהֶם. כֵּיוָן שֶׁשָּׁמַע פַּרְעֹה שֶׁהָיוּ בּוֹרְחִים, הָלַךְ אַחֲרֵיהֶם לְהָשִׁיב אֶת מָמוֹנוֹ, מֶה עָשׂוּ לוֹ, הָיָה עִמָּהֶם אָדָם אֶחָד וּשְׁמוֹ מֹשֶׁה בֶּן עַמְרָם, וּבִכְשָׁפָיו נָטַל מַקֵּל אֶחָד וְלָחַשׁ עָלָיו וְהִכָּה בּוֹ אֶת הַיָּם עַד שֶׁנֶּחֱרַב, וְנִכְנְסוּ כֻּלָּם בַּיַּבָּשָׁה בְּתוֹךְ הַיָּם וְעָבְרוּ כֻּלָּם, וְאֵינִי יוֹדֵעַ בַּמָּה עָבְרוּ, וּבַמָּה יִבְּשׁוּ הַמַּיִם. כֵּיוָן שֶׁרָאָה פַּרְעֹה נִכְנַס אַחֲרֵיהֶם לְהַחֲזִיר אֶת מָמוֹנוֹ, וְאֵינִי יוֹדֵעַ בַּמָּה דְּחָפוּהוּ בְּתוֹךְ הַיָּם, וְנִטְבַּע הוּא וְכָל חֵילוֹ בַּיָּם, וְלֹא זָכְרוּ הַטּוֹבָה שֶׁעָשָׂה לָהֶם, הֲלֹא תִשְׁמְעוּ שֶׁהֵם כְּפוּיֵי טוֹבָה. וְעוֹד מָה עָשׂוּ לַעֲמָלֵק אֲבִי אַבָּא, בְּשָׁעָה שֶׁבָּא עֲלֵיהֶם לַמִּלְחָמָה, שֶׁנֶּאֱמַר (שמות יז, ח): וַיָּבֹא עֲמָלֵק וַיִּלָּחֶם עִם יִשְׂרָאֵל בִּרְפִידִים, וּמֵהֵיכָן בָּא עֲמָלֵק, אָמַר רַבִּי כְּרוּסְפְּדָאי בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן שֶׁבָּא מֵאֲצֶל בִּלְעָם הָרָשָׁע, שֶׁבָּא לִטֹּל עֵצָה מִמֶּנּוּ, וְאָמַר לוֹ יוֹדֵעַ אֲנִי שֶׁבַּעַל עֵצָה אַתָּה וְגַם בַּעַל מַחְשָׁבוֹת רָעוֹת, וְכָל הַנּוֹטֵל עֵצָה מִמְּךָ אֵינוֹ נִכְשָׁל. אָמַר לוֹ רְאֵה מָה עָשׂוּ אֻמָּה זוֹ לְמִצְרַיִם, שֶׁעָשׂוּ לָהֶם כַּמָּה טוֹבוֹת, וּמַה לְּמִצְרַיִם שֶׁעָשׂוּ לָהֶם כַּמָּה טוֹבוֹת עָשׂוּ לָהֶם כָּךְ, לְשָׁאֵר אֻמּוֹת עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה, הֵיאַךְ אַתָּה יוֹעֲצֵנִי, אָמַר לוֹ בִּלְעָם, לֵךְ וַעֲשֵׂה עִמָּהֶם מִלְחָמָה, וְאִם אֵין אַתָּה עוֹשֶׂה עִמָּהֶם מִלְחָמָה אֵין אַתָּה יָכוֹל לָהֶם, מִפְּנֵי שֶׁהֵן תְּלוּיִין בִּזְכוּתוֹ שֶׁל אַבְרָהָם אֲבִיהֶם, וְאַף אַתָּה שֶׁהוּא בֶּן בְּנוֹ שֶׁל אַבְרָהָם, תָּלוּי בִּזְכוּתוֹ שֶׁל אַבְרָהָם. מִיָּד בָּא עֲלֵיהֶם לַמִּלְחָמָה. מֶה עָשָׂה אוֹתוֹ מֹשֶׁה פַּרְנָס שֶׁלָּהֶם, הָיָה לוֹ תַּלְמִיד אֶחָד יְהוֹשֻׁעַ בִּן נוּן שְׁמוֹ, וְהָיָה אַכְזָרִי עַד מְאֹד וְלֹא הָיָה לוֹ רַחֲמִים, אָמַר לוֹ אוֹתוֹ מֹשֶׁה (שמות יז, ט): בְּחַר לָנוּ אֲנָשִׁים וְצֵא הִלָּחֵם בַּעֲמָלֵק, אֵינִי יוֹדֵעַ אוֹתָן אֲנָשִׁים שֶׁבָּחַר אִם בַּעֲלֵי כְשָׁפִים הֵם, אוֹ אִם גִּבּוֹרֵי מִלְחָמָה, מֶה עָשָׂה אוֹתוֹ מֹשֶׁה נָטַל מַקֵּל בְּיָדוֹ וְאֵינִי יוֹדֵעַ מֶה עָשָׂה בּוֹ, וְכֵיוָן שֶׁבָּא עֲלֵיהֶם אֵינִי יוֹדֵעַ מֵה לָחַשׁ עֲלֵיהֶם וְרָפוּ יְדֵיהֶם וְנָפְלוּ לִפְנֵיהֶם, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (שמות יז, יג): וַיַּחֲלֹשׁ יְהוֹשֻׁעַ אֶת עֲמָלֵק וְאֶת עַמּוֹ לְפִי חָרֶב. בָּאוּ עַל סִיחוֹן וְעוֹג גִּבּוֹרֵי אַרְצֵנוּ, שֶׁאֵין כָּל בְּרִיָּה הָיְתָה יְכוֹלָה לַעֲמֹד בִּפְנֵיהֶם, וְאֵינִי יוֹדֵעַ בַּמָּה הֲרָגוּם. בָּאוּ עֲלֵיהֶם מַלְכֵי מִדְיָן, וְאֵינִי יוֹדֵעַ בַּמָּה הֲרָגָן. וְעוֹד מָה עָשָׂה תַּלְמִיד שֶׁל אוֹתוֹ הָאִישׁ מֹשֶׁה, הִכְנִיס אֶת יִשְׂרָאֵל לְאֶרֶץ כְּנַעַן, וְלֹא דַי שֶׁנָּטַל אֶת אַרְצָם, אֶלָּא שֶׁהָרַג מֵהֶם שְׁלֹשִׁים וְאֶחָד מְלָכִים, וְחִלֵּק אֶת אַרְצָם לְיִשְׂרָאֵל, וְלֹא חָמַל עֲלֵיהֶן, וְאוֹתָן שֶׁלֹּא בִּקֵּשׁ לַהֲרֹג הָיוּ לוֹ לַעֲבָדִים**...

<u>אומר **היד יוסף**</u> – הכוונה שמשה שלחו ה' לעשות בארץ מצרים שהיה ארץ מלאה כשפים וחרטומים שאין כמוהם בעולם וכל הודו ולא בושו ואמרו אצבע אלהים היא ולא מצד כשפים כדברי המן הרשע ולכן גדלו אותותיו מצד היותו בארץ מצרים וזאת היתה א' מסיבות הגלות למצרים לעשות נסים ונפלאות, וכדכתיב למען תספר באזני בנך ובן בנך את אשר התעללתי במצרים ואת אותותי אשר שמתי בם וידעתם כי אני ה'.

פירוש הדבר, אם אדם מוצא טבעת ברחוב ורוצה לדעת האם זה יהלום אמיתי, או שמא זה זרקוניה או סתם זכוכית – למי הוא ייקח את הטבעת, לגבאי של בית הכנסת או ליהלומן?! – ברור שליהלומן! – וזה מה שעשה משה רבינו – הביא כישופים למצרים, כי שמה מבינים בכישופים, וכך יגיעו להכרה שה' הוא האלקים! אם הוא היה עושה את זה באבו דאבי או בירדן וכו', אף א' לא היה מגיע להכרה שיד ה' בדבר, כי שמה לא מבינים בכשפים!

<u>ממשיך **היד יוסף** ואומר</u> – יש מהחמשה חושים שיש באדם יותר עושה רושם להאמין דבר מה שרואה בחוש הראות יותר משאר חושים, ולכן אמר הרב בעל העיקרים מאמר א' פ"ב שהראיה והאות שתורתנו אמיתית שהשגנו קבלתה בחוש הראות וכשנמצא שני חולקים מי שיסכים עמו חוש הראות ואנו רואים הדבר בעין היא היא הודאת אמיתת סברתו וזאת היא הסיבה שרוב העולם הולכים אחר דברי זה העולם ומאמינים בעיניניו יותר מהעולם הבא יען זה העולם הוא מוחש לעין ורואין אותו בחוש הראות מה שאין כן בעולם הבא שהוא נעלם מן העין שהדבר הנראה לחוש העין יאמין אדם בו וזאת היא כוונת הניסים והנפלאות שעשה הקב"ה

לקבלת הגליון מידי שבוע לתיבת המייל שלחו מייל לכתובת gg2006@013.net

במצרים כדי שנראה בחוש עיקרי התורה מציאות ה' מצד נסיו ונפלאותיו ושכר ועונש והשפעתו למטה בנביאים שהיא ראיה לתורה מן השמים וזה כמין שער פתוח להכנס להאמין בו ית' והיא כמין הקדמה והכנה לקבלת התורה.

<u>לאחר הדברים האלה, בואו ניכנס למכה א' ונרחיב בה</u>:

המכה הראשונה היתה כידוע מכת הדם, וחז"ל כבר שואלים למה הביא עליהם תחילה מכת דם?

<u>אומרים חז"ל {שמות רבה, פרשה ט, אות ט}</u> – **לָמָּה לָקוּ הַמַּיִם תְּחִלָּה בְּדָם, מִפְּנֵי שֶׁפַּרְעֹה וְהַמִּצְרִיִּים עוֹבְדִים לַיְאוֹר, אָמַר הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אַכֶּה אֱלוֹהַּ תְּחִלָּה וְאַחַר כָּךְ עַמּוֹ**[15]...

<u>כותב ה**מדרש הגדול**</u> – **ויפן פרעה ויבא אל ביתו ולא שת לבו גם לזאת. מגיד הכתוב שלא ניזק פרעה במכת דם, מפני מה? מפני שלשה דברים: אחד שמא יחזור למוטב ועוד שהאריך לו הקב"ה שגידל משה בביתו**[16]**, ועוד כדי שיתגדל בעיני מצרים** "כולם חוטפים ורק אני לא חוטף!" **ובאחרונה הוא לוקה והוא לא חשב כן, אלא ולא שת לבו גם לזאת.**

עוד, <u>אומרים חז"ל {שמות רבה, פרשה ט, אות י}</u> – **אָמַר רַבִּי אָבִין הַלֵּוִי בְּרַבִּי, מִמַּכַּת דָּם הֶעֱשִׁירוּ יִשְׂרָאֵל, כֵּיצַד, הַמִּצְרִי וְיִשְׂרָאֵל בְּבַיִת אֶחָד וְהַגִּיגִית מְלֵאָה מַיִם, וּמִצְרִי הָלַךְ לְמַלְאוֹת הַקִּיתוֹן מִתּוֹכָהּ מוֹצִיאָהּ מְלֵאָה דָּם, וְיִשְׂרָאֵל שׁוֹתֶה מַיִם מִתּוֹךְ הַגִּיגִית, וְהַמִּצְרִי אוֹמֵר תֵּן לִי בְּיָדֵךְ מְעַט מַיִם וְנוֹתֵן לוֹ וְנַעֲשׂוּ דָּם, וְאוֹמֵר לוֹ נִשְׁתֶּה אֲנִי וְאַתָּה מִן קְעָרָה אַחַת, וְיִשְׂרָאֵל שׁוֹתֶה מַיִם וְהַמִּצְרִי דָּם, וּכְשֶׁהָיָה לוֹקֵחַ מִיִּשְׂרָאֵל בְּדָמִים**[17]**, הָיָה שׁוֹתֶה מַיִם, מִכָּאן הֶעֱשִׁירוּ יִשְׂרָאֵל.**

לאחר מכת הדם, שולח הקב"ה את משה רבינו לביתו של פרעה – {שמות ז, כו} **וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה בֹּא אֶל פַּרְעֹה וְאָמַרְתָּ אֵלָיו כֹּה אָמַר ה' שַׁלַּח אֶת עַמִּי וְיַעַבְדֵנִי**: {כז} **וְאִם מָאֵן אַתָּה לְשַׁלֵּחַ הִנֵּה אָנֹכִי נֹגֵף אֶת כָּל גְּבוּלְךָ בַּצְפַרְדְּעִים**: {כח} **וְשָׁרַץ הַיְאֹר צְפַרְדְּעִים וְעָלוּ וּבָאוּ בְּבֵיתֶךָ וּבַחֲדַר מִשְׁכָּבְךָ וְעַל מִטָּתֶךָ וּבְבֵית עֲבָדֶיךָ וּבְעַמֶּךָ וּבְתַנּוּרֶיךָ וּבְמִשְׁאֲרֹתֶיךָ**: {כט} **וּבְךָ וּבְעַמְּךָ וּבְכָל עֲבָדֶיךָ יַעֲלוּ הַצְפַרְדְּעִים**.

אמר הקב"ה: "אתה הראשון שתחטוף את הצפרדעים!" – "יעמוד פרעה – בכבוד!" ☺

<u>נשאלת השאלה</u> – ולמה פרעה היה הראשון לחטוף את המכה?

<u>אומר ה**פנים יפות**</u> – די"ל שהיה ביתו של פרעה אצל היאור, כמשמעות הכתוב הנה יוצא המימה וכן בבת פרעה ותרד לרחוץ, ולא כתיב לשון הליכה משמע שהיה ביתו סמוך ליאור, א"כ כיון שעלו הצפרדעים מן היאור הלכו מיד לביתם שהיה סמוך ליאור ואח"כ נתפשטו בכל מצרים ...

דעה נוספת, <u>אומר ה**מדרש הגדול**</u> – **ומפני מה התחילה מכת צפרדעים בפרעה תחלה? את מוצא מכת דם לא לקה בה פרעה הרשע, שנאמר ויפן פרעה ויבא אל ביתו ולא שת לבו גם לזאת** {שמות ז, כג}**, אלא נתגאה וכיון שבאת מכת צפרדעים אמר הקב"ה**: "**לא תתחיל תחלה אלא בו**", **שנאמר "ובכה ובעמך"**.

ממשיכה התורה ואומרת: {ח, א} **וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה אֱמֹר אֶל אַהֲרֹן נְטֵה אֶת יָדְךָ בְּמַטֶּךָ עַל הַנְּהָרֹת עַל הַיְאֹרִים וְעַל הָאֲגַמִּים וְהַעַל אֶת הַצְפַרְדְּעִים עַל אֶרֶץ מִצְרָיִם**.

לכאורה, למה צריך לתת מכות בכל כך הרבה מקומות – וכי לא מספיק להכות רק על היאור כמו שנעשה במכת דם?!

{שם ב} **וַיֵּט אַהֲרֹן אֶת יָדוֹ עַל מֵימֵי מִצְרַיִם וַתַּעַל הַצְפַרְדֵּעַ וַתְּכַס אֶת אֶרֶץ מִצְרָיִם** – וכמה צפרדעים היו?

<u>אומרים חז"ל {שמות רבה, פרשה י, אות ד}</u> – **וַתַּעַל הַצְפַרְדֵּעַ וַתְּכַס אֶת וגו', תָּנֵי רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר צְפַרְדֵּעַ אַחַת הָיְתָה וְהִיא הִשְׁרִיצָה** לאחר שהיו מכים בה **וּמִלְּאָה אֶת אֶרֶץ מִצְרַיִם, אָמַר לוֹ רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה עֲקִיבָא מַה לְךָ אֵצֶל הַגָּדָה, כַּלֵּה מְדַבְּרוֹתֶיךָ וְלֵךְ אֵצֶל נְגָעִים וְאָהֳלוֹת, צְפַרְדֵּעַ אַחַת הָיְתָה וְשָׁרְקָה לָהֶן** – "לצאת מהמים – ההפגנה מתחילה!!!" ☺ **וּבָאוּ** כל הצפרדעים.

אליבא לשיטת ר' עקיבא, שהיתה צפרדע א' גדולה וכשהיו מכים בה היא היתה משריצה עוד אלפי צפרדעים – מה עושה בנאדם 'נורמלי' כשרואה שאם הוא מכה את הצפרדע היא משריצה עוד?! מביא בנזין ושורף אותה! – אבל לא כך הם עשו, אלא המשיכו להכות בה!

בא ה**סטייפלר** זיע"א ואומר דבר נפלא[18] – **והנה** כשראו המצרים [המכים אותה] כי עי"ז מוסיפה להתיז צפרדעים הרבה הלא הדעת נותן שצריכים להפסיק מלהכותה כדי שלא להרבות השרצים הללו, אבל מה מדת הכעס אומרת – אדרבה מכיון שמוסיפה להתיז כל שכן וכ"ש שצריכים

---

[15] **ברוך שאמר**: ועוד, היות והיו אוכלים דגים ולא בשר כמ"ש {במדבר יא, ה} **זָכַרְנוּ אֶת הַדָּגָה אֲשֶׁר נֹאכַל בְּמִצְרַיִם חִנָּם** וכו'; באה מכת הדם, והותירה אותם ללא אוכל וללא שתיה.

[16] **ברוך שאמר**: היות ועם ישראל העשירו ממכת הדם [כפי שמובא בחז"ל] והיות ומן הסתם השקיע פרעה מכספו כדי לגדל את משה בביתו במשך 13 שנה – החזיר לו הקב"ה מתוך הכרת הטוב בכך שלא נפגע ממכת הדם.

[17] **ברוך שאמר**: זו א' הסיבות שלכסף קוראים גם 'דמים', היות וממכת הדם העשירו עם ישראל.

[18] **ברוך שאמר**: בספרו **ברכת פרץ**.

לקבלת הגליון מידי שבוע לתיבת המייל שלחו מייל לכתובת gg2006@013.net

להוסיף ולהתנקם ממנה ולהכותה ככל האפשר וכל שהוסיפה להתיז הוסיפו לכעוס וחמתם בערה בהם וכך חזר חלילה – הם הוסיפו להכות ולהתנקם והיא הוסיפה להתיז נחילין נחילין עד כי "ותכס את ארץ מצרים".

פירוש הדבר, זה טבעם של בני האדם – הוא רואה שא' מכה ויוצאים עוד, הוא אומר לו: "תן תן לי, אני אלמד אותך איך מרביצים!" – הוא נותן לה אחת, יוצאים עוד אלף; "תגיד אתה נורמלי, מי לימד אותך ככה להרביץ – תן לי תן לי – צריך לתת לו בזנב, לא בראש!" – נותן בזנב – יצאו עוד אלף – "מי נותן בזנב – צריך לתת לו ישר בקורקבן!!!" ☺

ממשיך ה**סטייפלר** ואומר – **וכן** הוא בכל מקום שכועסים כי אם ישמעו חרפתם ולא ישיבו ישתקע הדבר לאט לאט אבל כשמשיבים לשכנגדו הרי הוא מוסיף להשיב לעומתו כהנה וכהנה וכל מה שיוסיף להתנקם גם הלה יוסיף לעומתו ככל האפשר ואם כן הדעת נותן שטוב ויפה לו לא להטפל עם זה [שציערו] ולעבור בשתיקה עד יעבר זעם אבל מדת הכעס אומרת הכי אנכי אשתוק על זאת ומתחיל להשיב או להתנקם וגם שכנגדו הולך ומוסיף ומדת הכעס שלו אומרת שכ"ש שיש להשיב מנה אחת אפים וכך לעולם וסופו כמכת הצפרדעים במצרים.

בא ה**מהרש"א** ואומר, חייב להיות שלא כשיטת ר' עקיבא – ולמה? כי במכה הבאה – מכת כנים, אמרו החרטומים "**אֶצְבַּע אֱלֹהִים הִוא**"; לא נאמר שהחרטומים הוציאו צפרדע, אלא {ח, ג} **וַיַּעֲשׂוּ כֵן הַחַרְטֻמִּים בְּלָטֵיהֶם וַיַּעֲלוּ אֶת הַצְפַרְדְּעִים עַל אֶרֶץ מִצְרָיִם** – הם לא העלו צפרדע א' אלא צפרדעים הרבה! – אם הם היו מעלים צפרדע א' שממנה היו יוצאים עוד צפרדעים, אז הם יכלו לומר שזה 'אצבע אלקים'. אבל אם לא אמרו על מכת צפרדעים שזו אצבע אלקים, משמע ששיטת רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה היא הנכונה ולא כדעת ר' עקיבא שהיתה רק צפרדע א'.

ממשיכה התורה ואומרת: {שם ג} **וַיַּעֲשׂוּ כֵן הַחַרְטֻמִּים בְּלָטֵיהֶם וַיַּעֲלוּ אֶת הַצְפַרְדְּעִים עַל אֶרֶץ מִצְרָיִם**;

שואל ה**מאור ושמש**, ולמה הדגישה התורה שזה היה '**עַל אֶרֶץ מִצְרָיִם**'?

מכת צפרדעים היתה מכה נוראה עבור המצריים. זו מכה שעשתה בהם שמות! דבר ראשון הם לא ישנו, היות והצפרדעים לא הפסיקו לקרקר – לא רק מבחוץ, אלא גם מתוך בטנם; מצרי א' היה שואל את חבירו: "איפה אתה מחמוד?" – "אני בבטן של פארוק!" – וכך הם היו 'מצרצרים' יומם ולילה והמצריים לא יכלו לישון!

בא משה רבינו לפרעה ושואל אותו: "תגיד, מתי אתה רוצה שאסלק לך את הצפרדעים האלה?" – {שם ו} **וַיֹּאמֶר לְמָחָר** וכו';

מתי התחילה מכת הצפרדעים?

כותב הספר **מעשה אבות** – **ל**מתי **א**עתיר **ל**ך **ו**לעבדיך – ר"ת **אלו"ל**, כי לפי הנכתב בספרים, היתה תחלת המכות בחדש אב ומכת הצפרדעים בחדש אלול, וגם אחרי שחטאו עבנ"י בשנה הראשונה התפלל משה עליהם כל החדש ונתרצה לו השי"ת ונקבע להיות תמיד ימי רצון.

נשאלת השאלה – איך יכול להיות שפרעה ביקש ממנו שיסיר מעליו את הצפרדעים רק ביום שלמחרת – וכי מי יהיה מוכן לסבול את הסבל הזה דקה א' נוספת – מדובר כאן בצפרדעים שלא נתנו להם לישון ולא בכאב שיניים שאחרי נורופֶן הכאב חולף?!

שאלה נוספת שצריכה ביאור;

{שם ה} **וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה לְפַרְעֹה הִתְפָּאֵר עָלַי לְמָתַי אַעְתִּיר לְךָ וְלַעֲבָדֶיךָ וּלְעַמְּךָ לְהַכְרִית הַצְפַרְדְּעִים מִמְּךָ וּמִבָּתֶּיךָ רַק בַּיְאֹר תִּשָּׁאַרְנָה**;

נשאלת השאלה – ומה אכפת לנו איפה הם נשארו? למה כאן היה צריך לציין איפה הם נשארו, בשונה ממכת הערוב שהתורה לא סיפרה לנו לאן הלכו האריות ולאן הלכו הג'ירפות וכו', אלא רק אמרה {שם כז} **וַיָּסַר הֶעָרֹב מִפַּרְעֹה מֵעֲבָדָיו וּמֵעַמּוֹ לֹא נִשְׁאַר אֶחָד**?

אומר הספר **פה קדוש** – משל לאב המכה את בנו בשבט, ותוחב אחר כך את השבט בכותל, למען יראנו הבן ויזכור המכות, כך זה שנשארו הצפרדעים ביאור. וכתוב בספריהם שיש שם ביאור עד היום הזה צפרדעים גדולים שיכולים לבלוע מרכבה וסוסים, ומוראם על העם.

כותב **רבינו בחיי** – והנה דברי משה בתפלתו נאמנים לשעה ולדורות, וכן בדבורו שאמר 'רק ביאור תשארנה', נשאר שם עד היום שרץ המים הנקרא אלתמס"ה (קראקאדיל) ושם מתגדל, ואומרים כי לפעמים יוצא מן המים שבנהר נילוס ששם גדולו ויוצא אל שפת הנהר ובולע מה שמוצא, שנים או ג' בני אדם ביחד. ואין שולטים בגופו חנית וחצים אלא אם יכוונו לתקוע בבטנו, ואמרו הרופאים כי יש לו ארס והנוגע בגופו מזיק לאדם אפילו אחר מיתה, והוא מין צפרדע, והנה מכח דברי משה נשאר השרץ הזה ...

בא ה**שמן ראש** בהגדה של פסח שלו, ושואל שאלה נפלאה;

בפרשת בא, עם ישראל יוצא ממצרים לאחר ג' המכות האחרונות; אומרת התורה: {יב, לד} **וַיִּשָּׂא הָעָם אֶת בְּצֵקוֹ**

לקבלת הגליון מידי שבוע לתיבת המייל שלחו מייל לכתובת gg2006@013.net

טֶרֶם יֶחְמָץ מִשְׁאֲרֹתָם צְרֻרֹת בְּשִׂמְלֹתָם עַל שִׁכְמָם ... {לט} **וַיֹּאפוּ אֶת הַבָּצֵק אֲשֶׁר הוֹצִיאוּ מִמִּצְרַיִם עֻגֹת מַצּוֹת כִּי לֹא חָמֵץ כִּי גֹרְשׁוּ מִמִּצְרַיִם וְלֹא יָכְלוּ לְהִתְמַהְמֵהַּ וְגַם צֵדָה לֹא עָשׂוּ לָהֶם**;

<u>אומר רש"י</u> – **וגם צדה לא עשו להם. לדרך**. מגיד שבחן של ישראל, שלא אמרו היאך נצא למדבר בלא צדה, אלא האמינו והלכו, הוא שמפורש בקבלה (ירמיה ב ב) זכרתי לך חסד נעוריך אהבת כלולתיך לכתך אחרי במדבר בארץ לא זרועה, ומה שכר מפורש אחריו (שם ג) קדש ישראל לה' וגו'.

לצאת מהבית עם בצק – איזו דרגה של אמונה זאת!!! בכל בית היו בסביבות 180 ילדים – כולל בנים, נינים ונכדים. ובנוסף, כל אותם ילדים של אלו שמתו מבני ישראל במכת החושך, אומצו ע"י משפחות מבני ישראל, כך שכל משפחה אימצה כמה עשרות ילדים אם לא יותר. מכאן יוצא, שכל משפחה מנתה מאות ילדים! – ואם מה יוצאים ממצרים?! עם בצק! 😐 - לא עם במבה ולא עם טונה ולא ביסלי – רק עם בצק על הראש! ☺

שואל ה**שמן ראש**, א"כ מאיפה קיבלו עם ישראל כזאת אמונה שהלכו אחר הקב"ה ב'עיניים עצומות'?

א' הבעיות שהיו למשה רבינו במצרים היתה, שלא יאמרו שהוא מכשף;

<u>אומר ה**תנא דבי אליהו רבה**</u> {פרק ז} – {ז, כח – כט} **וְשָׁרַץ הַיְאֹר צְפַרְדְּעִים וְעָלוּ וּבָאוּ בְּבֵיתֶךָ וּבַחֲדַר מִשְׁכָּבְךָ וְעַל מִטָּתֶךָ וּבְבֵית עֲבָדֶיךָ וּבְעַמֶּךָ וּבְתַנּוּרֶיךָ וּבְמִשְׁאֲרוֹתֶיךָ: וּבְךָ וּבְעַמְּךָ וּבְכָל עֲבָדֶיךָ יַעֲלוּ הַצְפַרְדְּעִים**; ואמר **לו פרעה למשה: בכשפים אתה בא אלי, אקרא לתינוקות של בית רבן ויעשו גם הם כיוצא בה**...

א"כ קורא לו פרעה 'מכשף'; משה רבינו צריך להוכיח שהמכות הם לא מעשה כשפים אלא יד ה' – דוגמת מה שביקש אליהו הנביא בהר הכרמל – {מ"א יח, לז} **עֲנֵנִי ה' עֲנֵנִי** וגו';

<u>אומר המדרש {ילקוט שמעוני, מ"א רמז רט"ו}</u> - **ענני ה' ענני. אמר ר' אמי: אמר אליהו: רבש"ע, ענני שתרד אש מן השמים. וענני שתסיח דעתם, שלא יאמרו מעשה תוהו הם, מעשה כשפים.**

א"כ איך בודקים מה זה יד ה' ומה זה מעשה כשפים?! אומרים חז"ל, שכישופים מתבטלים במים;

<u>אומרת הגמרא {מסכת סנהדרין סז, ב}</u> – **והאמר רבי יוחנן: למה נקרא שמן מכשפים? שמכחישין פמליא של מעלה** ... **זעירי איקלע** (הזדמן) **לאלכסנדריא של מצרים. זבן חמרא** הוא קנה חמור שלא ידע שנוצר ע"י כישוף, **כי מטא לאשקוייה מַיָא** כאשר הגיע לנהר והשקהו מים, **פָּשַׁר** הכישוף נמס **וקם גמלא דוסקניתא** והחמור נעשה דף עץ (משטח שולחן)[19]. כאשר ביקש זעירא מהמוכרים שישיבו לו את כספו, **אמרו ליה** השיבו לו: "**אי לאו זעירי את** אם לא היית האדם הגדול זעירי, **לא הוה מהדרינן לך** לא היינו מחזירים לך את כספך, שכן **מי איכא דזבין מידי הכא ולא בדיק ליה אמיא** וכי יש מי שקונה כאן דבר ולא בודקו תחילה על המים?!: מעשה נוסף: אדם בשם **ינאי איקלע לההוא אושפיזא** נזדמן לבית מלון מסוים. **אמר להו** לבעל האושפיזא: **אשקין מיא** השקוני מים, **קריבו שתיתא** והביאו לו משקה שתיתא (משקה העשוי מקמח טרוף במים). **חזא דקא מרחשן שפוותה** ראה ינאי ששפתותיה של האשה שהביאה לו את המשקה מרחשות, והכיר בה שמכשפה היא. הוא הלך למקום נסתר, **שדא פורתא מיניה** ושפך מעט מהמשקה על הארץ, **הוו עקרבי** ונהפך לעקרבים. **אמר להו** (להם) ינאי: **אנא שתאי מדידכו** אני שתיתי משלכם. **אתון נמי שתו מדידי** גם אתם, תשתו משלי. **אשקייה** הוא השקה את האשה במשקה שהכין, **הואי חמרא** והיא נתהפכה לחמור. **רכבה** הוא רכב עליה, **סליק לשוקא** ויצא לשוק. **אתא חברתה פשרה לה** באה חברתה והמיסה את הכישוף, וחזרה האשה לקדמותה. **חזייה דרכיב וקאי אאיתתא בשוקא** ונמצא שראו את ינאי רוכב על אשה בשוק.

בא ה**בן יהוידע** ומגלה לנו למה הכישופים לא עובדים על המים;

<u>אומר ה**בן יהוידע**</u> – **נמצא** כל דבר הנעשה ע"פ כוחות הטומאה נבדק במים, וידוע כל כוחות טומאה של כשוף וכיוצא נמשכים מן ס"מ שהוא מקור הטומאה ונקרא צמ"א, כי מספר שמו קל"א כמנין צמ"א, ובזה יובן "הוי כל צמא לכו למים", ר"ל כל דבר הנעשה ע"פ כוחות הצמא לכו לבדקו במים, כי המים דוחין כוחות הטומאה בכמה דברים, וכאשר תמצא בטבילה ובנט"י.

א"כ נמצאנו למדים, שכישופים לא עובדים במים. אמר הקב"ה למשה רבינו: "עד עכשיו הבאתי מכה על האלהים שלהם – כעת אני הולך לתת מכה למכשפים שלהם!"; {ח, א} **וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה אֱמֹר אֶל אַהֲרֹן נְטֵה אֶת יָדְךָ בְּמַטֶּךָ עַל הַנְּהָרֹת עַל הַיְאֹרִים וְעַל הָאֲגַמִּים וְהַעַל אֶת הַצְּפַרְדְּעִים עַל אֶרֶץ מִצְרָיִם**" – "לך תעלה להם צפרדע, ותכה אותם בכל מקום שיש מים!!!"

ומה עשו החרטומים? – {שם ג} **וַיַּעֲלוּ אֶת הַצְּפַרְדְּעִים עַל אֶרֶץ מִצְרָיִם** – ולמה "**עַל אֶרֶץ מִצְרָיִם**"?!

---

[19] **ברוך שאמר**: אף פעם לא הבנתי למה נקראים התושבות של השולחנות 'חמורים' – מהגמרא הזאת הבנתי שזה המקור ☺

לקבלת הגליון מידי שבוע לתיבת המייל שלחו מייל לכתובת gg2006@013.net

אומר הספר **באר מים חיים** – **ויעשו כן וגו' הצפרדעים על ארץ מצרים**. אמרו על ארץ מצרים לכאורה מיותר, כי להיכן העלו אותם אם לא על ארץ מצרים, ואמנם כי הנה נודע מאמר חז"ל {פסחים נג:} דרש תודוס איש רומי מה ראו חנניה מישאל ועזריה שמסרו עצמן לכבשן האש? נשאו קל וחומר בעצמן מצפרדעים – מה צפרדעים שאין מצווין על קידוש השם כתיב בהם "ובאו בביתך וגו' ובתנוריך ובמשארותיך[20] וגו'" אימתי משארות מצויה בתנור בשעה שהתנור חם וכו' אנו על אחת כמה וכמה וכו' ע"כ. הרי שהצפרדעים שהעלה אהרן עלו לכל המקומות בפקודת ה' אשר עליהם משא"כ אלו הצפרדעים שהעלו החרטומים לא היו צריכים לעלות למקומות אחרים ומכש"כ אל התנור בשעה שהוא חם. כי אם על הארץ לבד כי לא היה פקודת ה' עליהם ולזה אמר הכתוב ויעלו את הצפרדעים על ארץ מצרים כי לא עלו רק על ארץ מצרים לבד ולא לשארי מקומות משא"כ באהרן נאמר ותעל הצפרדע ותכס את ארץ מצרים, כלומר תחילה עלתה לכל מקום שהיתה צריכה ואח"כ ותכס את ארץ מצרים כי היו מרובין למאוד.

כותב ה**שמן ראש** – ומעתה נראה דהצפרדעים שנבראו על ידי החרטומים לא יכלו לבוא לתוך הנהרות והיאורים, כי היו מתבטלים שם מטהרת המים ובזה היה ניכר החילוק בין הצפרדעים של משה שבהם היו עיקר חיותם על המים, כי הם באו- ממקום טהרה, אלא שנתפשטו גם על כל ארץ מצרים, מה שאין כן הצפרדעים של החרטומים שנבראו מצד הטומאה, לא היו יכולים להתקרב אל המים. ועל כן דייק הכתוב ואמר, ויעשו כן החרטומים בלטיהם ויעלו את הצפרדעים רק על 'ארץ' מצרים, ולא על הימים והנהרות.

א"כ נתן הקב"ה את שתי המכות הראשונות – דם וצפרדע – במים. לכאורה, אחרי שתי אלו, היה צריך פרעה לומר "אצבע אלקים היא" – "איך יכול להיות שהצפרדע לא מתבטלת במים?!" – אבל בכל זאת עדיין הוא לא הודה בזה.

בא הספר **ליקוטי אנשי שם**, בשם ספר **ראשית ביכורים** ומסביר, למה המכה הבאה היתה דוקא כינים?

מספרת הגמרא {מסכת גיטין נו, ב} – כשבא טיטוס הרשע להחריב את בית המקדש **עמד עליו** [על טיטוס] **נחשול** (רוח סערה) **שבים לטובעו**. **אמר**: **כמדומה אני שאלהיהם של אלו** [עם ישראל] **אין גבורתו אלא במים**. **בא פרעה** כנגד ישראל, **טבעו במים** של יום סוף. כאשר **בא סיסרא** כנגד ישראל, **טבעו במים** של נחל קישון. **אף הוא עומד עלי לטובעני במים** של הים התיכון. **אם** באמת **גבור הוא**, **יעלה ליבשה ויעשה עמי מלחמה** שם! **יצתה בת קול ואמרה לו**: **רשע בן רשע בן בנו של עשו הרשע! בריה קלה יש לי בעולמי ויתוש שמה**[21], **אמאי קרי לה** מדוע נקראת **בריה קלה**? **דמעלנא** (כניסה) **אית לה** משום שיש לה אמנם פה שדרכו נכנס האוכל, **ומפקנא** (יציאה) **לית לה** אך אין לה פתח יציאה להוצאת הפסולת. המשיכה הבת קול: **עלה ליבשה ותעשה עמה** [עם הבריה הקלה] **מלחמה**! **עלה** טיטוס **ליבשה**, **בא יתוש ונכנס בחוטמו ונקר במוחו שבע שנים**. **יומא חד הוה קָא חליף אבבא דבי נַפָּחָא** יום א' עבר [טיטוס הרשע] ליד פתח חנותו של נפח **שמע** [היתוש] **קל אַרְזַפְתָא** [את קול הקורנס של הנפח] **ואישתיק** [השתתק היתוש הפסיק מלנקר בגלל קול הכאת הקורנס]. **אמר** (טיטוס) **איכא תקנתא** ישנה תקנה עבורי!. **כל יומא מַייתו נפחא ומחו קמיה** [כל יום הביאו נפח אחר, והם הכו בקורנסיהם לפני טיטוס] **וכו' עד תלתין יומין עבד הכי** [עד שלושים יום עשה כן], אבל **מכאן ואילך** – **כיון שדש דש** [משהרגיל היתוש ולמד בקול הקורנס הכיר בו והמשיך לנקר במוחו של טיטוס. **תניא** שנינו בברייתא: **אמר רבי פנחס בן ערובא: אני הייתי בין גדולי רומי, וכשמת** טיטוס, **פצעו** (שברו ופתחו) **את מוחו, ומצאו בו** יתוש שגודלו **כגודל צפור דרור, משקל שני סלעים**. **במתניתא תנא**: **כגוזל בן שנה, משקל שני ליטרין**.

אומר הספר **ליקוטי אנשי שם**, בשם ספר **ראשית ביכורים**, כך היה גם אצל פרעה הרשע שחירף וגידף באומרו "מי ה' אשר אשמע בקולו", ונענש תחילה במכת דם ובמכת צפרדע, ששתי המכות הללו באו מן המים. אך פרעה לא התפעל יתר על המידה מכוחו וגבורתו של הקב"ה, כי אמר כדבריו של טיטוס שאין כוחו של השי"ת אלא במים. לכך השיב לו השי"ת אותה תשובה שהשיב לטיטוס: בריה קלה יש לי ביבשה וכנים שמה, היא תילחם איתך ותראה את כוחי וגבורתי. לכן דווקא לאחר מכות דם וצפרדע שבאו מהמים, הגיעה מכת כינים שהיא מהיבשה והראתה לו שאין זה כי אם אצבע אלוקים.

א"כ נוכל להבין טוב מאד – משה רבינו שואל את פרעה – "מתי אתה רוצה שאסלק את הצפרדעים?", ופרעה עונה לו: "למחר" – ולמה מחר ולא ברגע זה?!

כותב הזוהר הקדוש {ח"ב קצ"א ע"ב – קצ"ב ע"א} – [לגבי מעשה העגל] **אֲמַאי קָרָא לוֹן עֵרֶב רַב** לָמָּה קָרָא לָהֶם עֵרֶב רַב? **אֶלָּא כָּל חָרָשִׁין דְּמִצְרַיִם הֲווֹ, וּבְרִישֵׁיהוֹן (בלק קצ"ד ע"א) יוֹנוֹס וְיַמְבְּרוֹס** אֶלָּא כָּל מְכַשְּׁפֵי מִצְרַיִם הָיוּ, וּבְרֹאשָׁם יוֹנוֹס וְיַמְבְּרוֹס, **וּבְשַׁעֲתָּא דְּיוֹמָא הֲווֹ עַבְדֵי תָּדִיר חָרָשַׁיְיהוּ** וּבְשָׁעוֹת הַיּוֹם הָיוּ עוֹשִׂים כְּשָׁפֵיהֶם תָּמִיד. **וְכָל אִלֵּין חָרָשִׁין עִלָּאִין, הֲווֹ מִסְתַּכְּלֵי מִכִּי נָטֵי שִׁמְשָׁא, מִשֵּׁירוּתָא דְּשִׁית שָׁעוֹת וּמֶחְצָה, עַד שֵׁירוּתָא דְּתֵשַׁע וּמֶחְצָה דְּהַיְינוּ עֵרֶב רַבְרְבָא** וְכָל הַמְכַשְּׁפִים הַלָּלוּ הָעֶלְיוֹנִים הָיוּ מִסְתַּכְּלִים מֵהַשָּׁעָה שֶׁהַשֶּׁמֶשׁ מֵרֹאשִׁית שֵׁשׁ שָׁעוֹת וָחֵצִי עַד רֵאשִׁית תֵּשַׁע וָחֵצִי, שֶׁהֵינוּ עֵרֶב הַגָּדוֹל. **כָּל אִינּוּן חָרָשִׁין זְעִירִין, מִשֵּׁירוּתָא דְּתֵשַׁע וּמֶחְצָה, עַד**

[20] **ברוך שאמר**: הכלים שבהם עושים את הבצק.

[21] **ברוך שאמר**: ולמה בחר הקב"ה דוקא יתוש ולא 'ג'וק'? כי אומרים חז"ל {סנהדרין לח, א} – **שאם תזוח דעתו עליו אומר לו**: **יתוש קדמך במעשה בראשית**.

לקבלת הגליון מידי שבוע לתיבת המייל שלחו מייל לכתובת gg2006@013.net

פַּלְגוּת לֵילְיָא [ו]כָּל אוֹתָם מְכַשְּׁפִים קְטַנִּים, מִתְּחִלַּת תֵּשַׁע וְחֵצִי עַד חֲצוֹת הַלַּיְלָה.

יוצא עפ"י דברי הזוהר, שכישופים לא עובדים, אלא רק משש שעות ומחצה ביום, ברגע שהשמש נוטה לצד מערב; גדולי המכשפים עובדים בין שש וחצי שעות לתשע וחצי שעות ביום. פירוש הדבר, שג' שעות ביום הם יכולים לבצע את כשפיהם. והמכשפים הקטנים, יכולים 'לעבוד' מתשע וחצי שעות ביום ועד חצות הלילה.

<u>אומר ה**מלבי"ם**</u> – **ויאמר למחר**. פרעה חשב כן באמת שמשה עשה זאת ע"י כשוף ושיודע שעתה הגיע עת שיסורו מעצמם, ע"כ רצה לנסות אם ישארו עוד היום ולמחר יסורו ...

פירוש הדבר, אמר פרעה: "אם אני אומר לו שיבטל אותם עכשיו, סימן שהצפרדעים שלו זה מעשה כשפים. אבל בוא ונראה אם מחר בבוקר הוא יצליח לבטל את המכה – ככה אדע שזה לא מעשה כשפים!" – כי מכשפים עובדים רק מחצות היום!

כך היה במעשה אליהו עם נביאי הבעל;

אומר הנביא: {מ"א יח, כה} **וַיֹּאמֶר אֵלִיָּהוּ לִנְבִיאֵי הַבַּעַל בַּחֲרוּ לָכֶם הַפָּר הָאֶחָד וַעֲשׂוּ רִאשֹׁנָה כִּי אַתֶּם הָרַבִּים וְקִרְאוּ בְּשֵׁם אֱלֹהֵיכֶם וְאֵשׁ לֹא תָשִׂימוּ:** {כו} **וַיִּקְחוּ אֶת הַפָּר אֲשֶׁר נָתַן לָהֶם וַיַּעֲשׂוּ וַיִּקְרְאוּ בְשֵׁם הַבַּעַל מֵהַבֹּקֶר וְעַד הַצָּהֳרַיִם לֵאמֹר הַבַּעַל עֲנֵנוּ וְאֵין קוֹל וְאֵין עֹנֶה וַיְפַסְּחוּ עַל הַמִּזְבֵּחַ אֲשֶׁר עָשָׂה:** {כז} **וַיְהִי בַצָּהֳרַיִם וַיְהַתֵּל בָּהֶם אֵלִיָּהוּ וַיֹּאמֶר קִרְאוּ בְקוֹל גָּדוֹל כִּי אֱלֹהִים הוּא כִּי שִׂיחַ וְכִי שִׂיג לוֹ וְכִי דָרֶךְ לוֹ אוּלַי יָשֵׁן הוּא וְיִקָּץ:** {כח} **וַיִּקְרְאוּ בְקוֹל גָּדוֹל וַיִּתְגֹּדְדוּ כְּמִשְׁפָּטָם בַּחֲרָבוֹת וּבְרָמָחִים עַד שְׁפָךְ דָּם עֲלֵיהֶם:** {כט} **וַיְהִי כַּעֲבֹר הַצָּהֳרַיִם וַיִּתְנַבְּאוּ עַד לַעֲלוֹת הַמִּנְחָה וְאֵין קוֹל וְאֵין עֹנֶה וְאֵין קָשֶׁב.**

<u>נשאלת השאלה</u> – למה חיכה אליהו עד הצהרים כדי להתל בהם? הוא לא יכל לעשות את זה בבוקר?!

התשובה פשוטה, כי הם נביאי בעל ואשרה, שפועלים רק משש וחצי שעות של היום ועד הערב – מזמן מנחה גדולה ועד שקיעת החמה! לכן, עד הצהרים נתן להם אליהו לקרוא בקולי קולות לאלקים שלהם, כי הוא ידע שהכישופים לא עובדים בשעות האלה! – זה שאמר פרעה: "אם אומר לו כעת – אחר הצהריים – שיבטל את הצפרדעים, יכול להיות שזה מעשה כישוף ויכול להיות שלא. אבל אם מחר בבוקר הוא יבטל אותם – בזמן שהכשפים לא עובדים – סימן שאין זה כישוף!" – ולכן {ח, ה} **רַק בַּיְאֹר תִּשָּׁאַרְנָה** – להוכיח שיד ה' נשארה חזקה ואיתנה ואין זה מעשה כישוף!

אם אלה הדברים, נוכל לסיים בדבריו הנפלאים של ה**שמן ראש**;

<u>כותב ה**שמן ראש**</u> –ואמר הכתוב "וישא העם את בצקו טרם יחמץ, משארותם צרורות בשמלותם על שכמם" {שמות יב, לד}. ויש לומר דהנה בצאתם ממצרים נאמר, וגם צדה לא עשו להם {יב, לט}, וברש"י מגיד שבחן של ישראל, שלא אמרו היאך נצא למדבר בלא צדה, אלא האמינו והלכו, הוא שמפורש בקבלה, זכרתי לך חסד נעוריך אהבת כלולותיך לכתך אחרי במדבר בארץ לא זרועה {ירמיה ב, ב}. ולכאורה, מהיכן השיגו אז מדריגה כה גדולה באמונה ובטחון לעשות כן.

ויש לומר ע"פ מה דאיתא בגמרא {פסחים נג:} מה ראו חנניה מישאל ועזריה שמסרו עצמן על קדושת השם לכבשן האש, נשאו ק"ו בעצמן מצפרדעים וכו'. ואם כן הצפרדעים מסרו נפשם על קדושת השם ליכנס לתנור בוער באש בשביל שה' צוה כן. ואם כי לא צוה ה' לאיזה צפרדעים שיכנסו בתנור, ויכול הצפרדע לקיים ציווי ה' במה שיעלה בביתו ובחדר משכבו ועל מטתו, מכל מקום כאשר באו אצל התנור נכנסו לעשות רצון קונם, ולא איכפת להו כלל אם ישרפו שמה. ומעתה אם חנניה מישאל ועזריה שלא ראו זאת בעיניהם, אלא למדו כן מדרשי חז"ל, נשאו מזה קל וחומר לעצמן, מכל שכן בני ישראל במצרים שראו זאת בעיניהם, ואינו דומה שמיעה לראיה, בודאי שעשה עליהם הדבר רושם כביר, איך צריכין לעבוד את ה' עד למסירת נפש ממש.

אך באמת אנו למדים מזה הרבה יותר, והוא מאמרם של חכמינו ז"ל במדרש רבה {דברים ד, ה} אמר הקב"ה שמעו לי, שאין אדם שומע לי ומפסיד ע"כ. דהנה בסיום המכה כתיב שאמר משה לפרעה, למתי אעתיר לך להכרית הצפרדעים ממך ומבתיך רק ביאור תשארנה. ושוב נאמר, וימותו הצפרדעים מן הבתים מן החצרות ומן השדות {ח, ט}. ואיתא בילקוט {וארא סימן קפ"ב} ומה פרע להם הקב"ה, שכל הצפרדעים מתו, ואותן שירדו לתנור לא מתו, מפני שמסרו עצמן לשריפה ע"כ. (וראיתי כמדומה בספר אלופי יהודה שכתב רמז, ביאור תשארנ"ה אותיות תנו"ר הא"ש, שהם נשארו). והוא מוסר השכל, כי אותן הצפרדעים שחסו על חייהם ולא עשו רצון קונם ליכנס להאש, כי רצו לחיות, והם כבר יעשו ציווי ה' באופנים אחרים ליכנס לבתיהם ומטותיהם, המה מתו לבסוף, ולאחר שבוע ימים לא נשאר מהם אף אחד. ואותן הצפרדעים שהפקירו עצמם בשביל כבוד ה', ולא עשו חשבונות לטובת עצמם, רק קיימו תמים תהיה עם ה' אלקיך, וכאשר באו סמוכים להתנור נכנסו לתוכה, ולא חסו על חייהם, המה יצאו משם ונשארו חיים וקיימים גם אחר זה, הרי לנו כי רבות מחשבות בלב איש, ואין אדם שומע לי ומפסיד.

ואם כן מכת הצפרדעים העלה בכל רואיהם דעת להשכיל, איך יש להאדם להכנע לבוראו ולעשות רצון קונו, גם במסירת נפש ממש, ליכנס לתוך האש, לא יחוש שיבוא לו הפסד על

לקבלת הגליון מידי שבוע לתיבת המייל שלחו מייל לכתובת gg2006@013.net

ידי זה, כי אדרבה המה נשארו חיים והשאר מתו. וגם על המצריים היה ראוי שיעשה הדבר עליהם רושם, רק ה' רצה לחזק את לבבם, על כן אמר לו משה וסרו הצפרדעים ממך ומבתיך ומעבדיך ומעמך {ח, ז}, לא ישאירו עליך שום רושם, וכאשר יסתלקו הצפרדעים יסירו ממך ומעמך ממחשבותם, שלא יתנו לב על מה שראו, וישארו ברשעתם גם לאחר זה.

אמנם ישראל קדושים המה ראו כן תמהו גודל המסירת נפש של הצפרדעים והשאיר עליהם רושם עז, אשר גם אחר זה נשאו גם הם קל וחומר בעצמן למסור נפשם על קדושת השם, וכאשר ה' אומר לצאת למדבר, האמינו ובטחו בו, שאין צריכין להכין כלום, כי אין אדם שומע לי ומפסיד, ודבר זה למדו מהמשארות המצויות אצל התנור במצרים במכת הצפרדעים. ועל זה נאמר, משארותם, מה שראו בהמשארות שבמצרים היו צרורות בשמלותם על שכמם, בדבר זה כרכו עצמן, לישא קל וחומר מהצפרדעים למסור נפשם לה', וגם צדה לא עשו להם, כי אין אדם שומע לי ומפסיד.

עכ"ד הנפלאים של ה**שמן ראש**.

אומרת התורה בסוף פרשת וזאת הברכה: : {דברים לד, י} **וְלֹא קָם נָבִיא עוֹד בְּיִשְׂרָאֵל כְּמֹשֶׁה אֲשֶׁר יְדָעוֹ ה' פָּנִים אֶל פָּנִים**: {יא} **לְכָל הָאֹתֹת וְהַמֹּפְתִים אֲשֶׁר שְׁלָחוֹ ה' לַעֲשׂוֹת בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם לְפַרְעֹה וּלְכָל עֲבָדָיו וּלְכָל אַרְצוֹ.**

עם ישראל ראה את הנסים שעשה משה רבינו – שנכנס למצרים ועשה את כל האותות והמופתים, ומנגד המצרים האשימו אותו במעשה כשפים – ולבסוף הבינו שכל אותותיו זה מה' ית'!

לאחר הדברים האלה, נוכל ללמוד יסוד נפלא שכותב **מעין השבוע**;

מכות מצרים התחילו בדם והסתיימו בבכורות; כותב ה**סבא מקלם**, כשאתה רואה ספר שמתחילתו ועד סופו הולך על נושא א', תבין שהכל אותו הדבר – כדברי הגמרא {מסכת סוטה יד, ב} – **דרש ר' שמלאי**: **תורה תחלתה גמילות חסדים וסופה גמילות חסדים. תחילתה גמילות חסדים, דכתיב "ויעש ה' אלהים לאדם ולאשתו כתנות עור וילבישם"**, **וסופה גמילות חסדים, דכתיב "ויקבר אותו בגיא"** – משמע, שכל התורה היא חסד[22].

המכה הראשונה – מכת דם, ערערה למצרים את הבטחון; היה להם יאור שמשקה את כל המצרים, ולכן הם לא נזקקו לגשם וגם לא לדגים שהיו גדלים שם[23]. פתאום האלהים שלהם 'יצא לחופשה' – כל היאור דם! לאחר מכן באו הצפרדעים ופרקו להם את הבתים, וכתוב בחז"ל שהם נכנסו מבעד לשיש – מה שנקרא 'פצצה חודרת שריון' ☺ - נגמרו להם הבתים, נשאר הגוף – מה עשה הקב"ה? שלח להם כינים ושחין – גירודים אינסופיים! – הלך הגוף נשאר הרחוב – מה עשה הקב"ה? הביא להם ערוב – דובים נמרים אריות וכו' – ברחו הביתה; בבית חיכו להם הצפרדעים שהגיעו להופעה שניה, הם לא יצאו לחל"ת ☺ ; אז בבית א"א להיות יש צפרדעים – ברחוב ג"כ א"א להיות כי יש ערוב – "לפחות נשארנו עם התבואה בשדות" – הביא להם הקב"ה את הארבה ואת הברד – "לפחות נשארנו עם התאורה" – הביא להם הקב"ה חושך ולבסוף לקח להם את הבכורות, עד שכבר לא היה להם במה לבטוח – הקב"ה לקח להם את כל הבטחון!!!

הגענו לדור שנראה לנו שהכל קורס בו – אין בטחון ואין כלכלה – שום דבר!!! אבל אומר לנו הנביא: {ישעיה יב, ב} הִנֵּה אֵל יְשׁוּעָתִי אֶבְטַח וְלֹא אֶפְחָד – {ירמיה יז, ז} בָּרוּךְ הַגֶּבֶר אֲשֶׁר יִבְטַח בַּה' וְהָיָה ה' מִבְטַחוֹ – כשרואים שהכל מתפרק, זה הזמן שהקב"ה !!!ישוב ויגאלנו ב"ב אמן ואמן

[22] **ברוך שאמר**: ה**חפץ חיים** בספרו אהבת חסד, מוכיח איך שבכל פרשה עוסקת התורה בחסד.

[23] **ברוך שאמר**: זה לא כמו ביצים שמתים כל שני וחמישי בשפעת העופות ☺

לקבלת הגליון מידי שבוע לתיבת המייל שלחו מייל לכתובת gg2006@013.net

לקבלת הגליון מידי שבוע לתיבת המייל שלחו מייל לכתובת gg2006@013.net